

22. november 2011

Samlenotat vedrørende rådsmødet (ECOFIN) den 30. november 2011

Herved fremsendes dokumenter, som skønnes relevante for Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalgets ansvarsområde. De relevante punkter er markeret i indholdsfortegnelsen nedenfor. Til information indeholder dokumentet også punkter fremsendt til Folketingets Europaudvalg, som nu er taget af dagsordenen.

1)	Revision af kapitalkravsdirektivet (CRR/CRD-IV)
- Statusrapport og orienterende debat
- Tidlig forelæggelse
KOM(2011) 452, KOM(2011) 453	<i>Side 3</i>
2)	Forberedelse af Det Europæiske Råd den 9. december 2011 (UDGÅET)
(Fordelt separat)
KOM-dokument foreligger ikke	Side
3)	Opfølgning af G20-topmødet den 3.-4. november 2011 i Cannes (UDGÅET)
- Udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke	<i>Side 36</i>
4)	(evt.) Revideret adfærdskodeks for Stabilitets- og Vækstpagten (UDGÅET)
- Godkendelse
KOM-dokument foreligger ikke	Side
5)	Årlig vækstundersøgelse
- Forelæggelse ved Kommissionen
KOM-dokument foreligger ikke	<i>Side 40</i>
6)	Økonomiske og finansielle konsekvenser af EU-lovgivning
- Udkast til rådskonklusioner
KOM-dokument foreligger ikke	Side
7)	EU-statistikker
- Udkast til rådskonklusioner
- Aftale om udnævnelser til Det Rådgivende Organ for Statistisk Styling på Europæisk Plan
KOM-dokument foreligger ikke	<i>Side 42</i>
8)	Adfærdskodeks for erhvervsbeskatning
- Rapport til Rådet
- Rådskonklusioner
KOM-dokument foreligger ikke	Side

- 9) Revisionsrettens årsberetning om gennemførelsen af budgettet for regnskabs
året 2010
- Forelæggelse
KOM-dokument foreligger ikke Side
- 10) Revision af direktiv om investorgarantiordninger
- Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet den 30. november 2011.
KOM(2010) 371 *Side 46*
- 11) Kommissionens forslag vedr. kreditaftaler i forbindelse med fast ejen-
dom til beboelse (boligkreditdirektivet)
- Sagen kommer ikke på dagsordenen for rådsmødet den 30. november 2011.
KOM(2011) 142 *Side 56*
- 12) Kommissionens forslag til retsakter vedr. styrket eurosamarbejde
- Forelæggelse ved Kommissionen
KOM-dokument foreligger ikke Side
- 13) Eventuelt
- 14) Siden sidst

Dagsordenspunkt 1: Revision af kapitalkravsdirektivet (CRR/CRD-IV)

Resumé

Kommissionen har den 20. juli 2011 stillet forslag om en revision af EU's kapitalkravsdirektiv (CRR/CRD IV), som indebærer strengere krav til kapital, likviditet, risikostyring, ledelse mv. af banker og investeringsselskaber. Forslaget er fremsat i form af dels et direktiv og dels en forordning, og har til formål at gøre den finansielle sektor i EU mere modstandsdygtig over for en negativ udvikling i konjunktursituationen bl.a. i lyset af erfaringerne fra den finansielle krise. CRR/CRD IV bygger på Basel-komiteéns anbefalinger, Basel III standarderne fra december 2010, og indeholder en lang række elementer i forhold til regulering af kreditinstitutter, herunder definition af og krav til størrelsen og kvaliteten af kreditinstitutters kapital, krav til kapitalbuffer og modpartsrisici, begrænsninger på udlånsgearing samt indførelsen af ny likviditetsregulering. Herudover indeholder forslaget en række elementer, der skal skabe en mere ensartet bankregulering (en såkaldt "single rule book") på tværs af EU. Endelig indeholder forslaget bl.a. elementer inden for god selskabsledelse (corporate governance) samt en stramning af kravene til sanktioner overfor institutter der ikke overholder kravene.

Sagen er sat på ECOFIN den 30. november 2011 til orientering med udgangspunkt i en fremskridtsrapport fra det polske formandskab, som bl.a. ventes at skitsere forhandlingsituationen vedr. udvalgte centrale spørgsmål i sagen, herunder minimum- kontra maksimumsharmonisering de nye likviditetsregler, gearingsmål og arbejdsdelingen mellem tilsynsmyndigheder i hhv. hjemlande og værtslande. Der ventes ikke lagt op til en substansdrøftelse af sagen på det kommende ECOFIN.

Nedenstående er udarbejdet på baggrund af kommissionens forslag (KOM (2011) 452 og 453) og giver et prioriteret uddrag af sagen.

Baggrund

Direktiv om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (2006/48 EF med efterfølgende ændringer) er grundlaget for reguleringen af banker og andre kreditinstitutter (herunder realkreditinstitutter o.l.) i EU. Direktivet fastsætter vilkår for tilladelse til at drive bankvirksomhed, herunder kapitalkrav, solvensregler, risikostyring, tilsyn mv.

Ændringsforslaget om kapitalkrav og ledelse for banker (CRR/CRD IV) i form af en forordning (CRR - "Capital Requirement Regulation") og et direktiv (CRD - "Capital Requirement Directive") har til formål at gøre den finansielle sektor i EU mere modstandsdygtig over for en negativ udvikling i konjunktursituationen bl.a. i lyset af erfaringerne fra den finansielle krise. Revisionsforslaget følger tidligere revisioner af kapitalkravsdirektivet på baggrund af den finansielle krise, herunder CRD III fra 2009 vedr. kreditinstitutters aflønningsregler mv.

CRR/CRD IV bygger på Basel-komiteéns anbefalinger fra december 2010. Forslaget tilpasser Basels anbefalinger til de specifikke europæiske forhold, herunder etablering af en single rule book i EU samt definitionen af likvide aktiver, jf. herunder.

Finanskrisen afslørede visse svagheder i mange kreditinstitutternes drift:

- Mange kreditinstitutter havde for lidt kapital, og den kapital, de havde, var af for ringe kvalitet og kunne reelt ikke dække de tab, bankerne stod overfor.
- Flere kreditinstitutter havde ikke tilstrækkelige beholdninger af likvide aktiver, der kunne bruges i en stresset situation.
- Mange kreditinstitutter var for højt gearret (dvs. havde for mange aktiver i forhold til deres egenkapital), da krisen ramte, og en stor del af disse institutters aktiver faldt i værdi.
- Flere kreditinstitutter overtrådte kapitalkravene, uden at de blev mødt med passende sanktioner i de enkelte medlemslande.

Forslaget, bestående af et direktivforslag og et forordningsforslag, vil erstatte det eksisterende kapitalkravsdirektiv (direktiv 2006/48/EF om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut) og direktiv 2006/49/EF om kravene til investeringssekskabers og kreditinstitutters kapitalgrundlag.

Indhold

Kommissionens forslag har primært to formål: dels at implementere Baselkomitéens nye kapital- og likviditetsstandarder (Basel III) i EU og dels at skabe homogen regulering (såkaldt "Single Rule Book") på tværs af EU. Forslaget vil stramme kravene til bl.a. kreditinstitutters kapitalgrundlag og indføre fælles likviditetsstandarder, således at det finansielle system gøres mere robust. Kommissionen foreslår endvidere fjernelse af lande-diskretioner og -optioner i reglerne, dvs. muligheden for at reglerne i de enkelte lande kan afvige fra hinanden på en række punkter, med henblik på at skabe en mere ensartet regulering

Kommissionens forslag er opdelt i et forordningsforslag og et direktivforslag. Forordningsforslaget indeholder elementer, der vil være umiddelbart gældende for institutterne, når forslaget er blevet vedtaget i EU. Ændringer, som har relation til Basel III-standarderne, herunder kapital- og likviditetskrav indgår i forordningsforslaget (med undtagelse af bestemmelserne om kapitalbuffere, der er indeholdt i direktivforslaget).

Direktivforslaget indeholder bl.a. bestemmelser om sanktioner, effektiv virksomhedsledelse og bestemmelser, som skal forhindre overdreven afhængighed af eksterne kreditvurderinger, ligesom direktivet indeholder bestemmelser om tilsynsansvar for og informationskrav til likviditetstilsyn. Reglerne i direktivdelen af forslaget vil efterfølgende skulle omsættes i de enkelte medlemslandes lovgivning.

Likviditetskrav

Forslaget indfører som noget nyt fælles krav til institutternes likviditet på baggrund af reglerne herom i Basel III-standarderne. Dette har ikke tidligere været reguleret ensartet på tværs af EU-landene.

Der indføres for det første et nyt likviditetskrav (Liquidity Coverage Ratio – LCR), som indebærer, at institutter skal have tilstrækkelig likviditet (dvs. en likviditetsbuffer) til at dække instituttets betalingsbehov over en stresset 30-dages periode (dvs. en 30 dages periode med uro på de finansielle markeder mv.). Kravet skal gælde fra 2015, men indtil da gælder en observationsperiode, hvor institutterne skal indberette i hvilket omfang, de overholder kravet, bl.a. med henblik på evt. kalibrering af det endelige krav.

Likviditetsbufferen skal bestå af tilstrækkeligt likvide aktiver. De mulige aktiver deles op i en meget likvid del (som skal udgøre minimum 60 pct. af bufferen) og en lidt mindre likvid del (som må udgøre maksimalt 40 pct. af bufferen). Basel-komiteén har i Basel III-standarderne foreslået en sondring mellem på den ene side statsobligationer og på den anden side andre former for værdipapirer (f.eks. realkreditobligationer og erhvervsobligationer). Statsobligationer anses ifølge Basel III-standarderne for at være fuldt likvide og kan medregnes fuldt ud i institutternes likviditetsbuffer, mens f.eks. realkreditobligationer maksimalt må udgøre 40 pct. af instituttets likviditet og ikke til deres fulde værdi (85 pct. af deres nominelle værdi – dvs. 15 pct. "haircut"). Basel-komiteén vil i 2012 eventuelt revidere deres forslag til sammensætning af likviditetsbufferen.

Modsat Basel-komiteén lægger Kommissionen op til, at fastlæggelsen af den præcise sammensætning af likviditetsbufferen skal foretages af Kommissionen via en delegeret retsakt, der skal træde i kraft i 2015. Kommissionen skal i den forbindelse tage hensyn til input fra den europæiske banktilsynsmyndighed (EBA), som bl.a. skal vurdere, hvordan de enkelte aktiver kan indplaceres som hhv. meget likvide og mindre likvide på baggrund af en række objektive likviditetskriterier frem for baseret på, om udstederen er en stat eller ej, som det er foreslået i Basel III-standarderne.

Der vil desuden i overensstemmelse med Basel-standarderne gælde en undtagelsesbestemmelse for lande, hvor der ikke er tilstrækkeligt med likvide aktiver til at opfylde LCR, f.eks. lande med meget lille udestående statsgæld og andre likvide aktiver i egen valuta. Detaljerne i denne undtagelse vil ifølge Kommissionens forslag ligeledes fastsættes af Kommissionen i en delegeret retsakt baseret på input fra EBA.

Det foreslås i forordningen, at egne obligationer (dvs. obligationer som et kreditinstitut selv udsteder) ikke kan medregnes blandt likvide aktiver i det pågældende instituts egen likviditet.

For at tage højde for, at der som følge af manglende betalinger o.l. kan være noget af den forventede indstrømning af likviditet over perioden på 30 dage, som alligevel ikke modtages, er det foreslået, at der ved opgørelsen af likviditetsbufferen kun kan medregnes forventet samlet indstrømning af likviditet svarende til højst 75 pct. af den forventede samlede udstrømning af likviditet. For et kreditinstitut, der forventer større likviditetsindstrømning end -udstrømning, vil dette krav såle-

des tvinge instituttet til under alle omstændigheder at holde en vis likviditetsbuffer (svarende til 25 pct. af den forventede likviditetsudstrømning). Det kan være en udfordring for de danske realkreditinstitutter, idet disses likviditetsindstrømninger og -udstrømninger følges ad relativt tæt, og der er relativt stor sikkerhed for likviditetsindstrømningen. Kravet kan således indebære en betydeligt større likviditetsbuffer end hidtil. Det er foreslået, at der skal ske et review, hvor EBA skal kigge nærmere på dette element.

Kommissionen foreslår endvidere, at der indføres et krav til rapportering af såkaldt stabil finansiering (Net Stable Funding Ratio – NSFR). Overholdelse af NSFR indebærer, at institutters udlån med en løbetid over 1 år skal modsvares af, at banken i en vis udstrækning finansierer sig med stabil, langsigtet finansiering. Formålet er at forhindre, at udlån med lange løbetider i for høj grad finansieres med gæld med korte løbetider, hvilket kan sætte instituttet i en klemme, hvis det på grund af markedsuro kortvarigt er vanskeligt at få adgang til kortsigtet finansiering (som det var tilfældet ved udbruddet af den finansielle krise). Den nærmere kalibrering udestår.

Frem til 2015 vil institutterne skulle indrapportere og måles på, i hvilket omfang de opfylder dette krav, men kravet vil ikke være bindende. EBA vil i 2016 evaluere NSFR og anbefale til Kommissionen, hvorvidt og i hvilken form NSFR eventuelt skal indføres i EU fra 2018. Dette skal i givet fald ske efter politisk stillingtagen i Rådet og Europa-Parlamentet i 2017.

Ifølge forslaget vil det primære tilsynsansvar med likviditeten i filialer af kreditinstitutter fremover ske fra det hjemland, hvor moderselskabet er placeret. Dette er i modsætning til i dag, hvor tilsynsansvaret for likviditet (som ikke tidligere har været reguleret efter fælles regler) primært er placeret hos de respektive værtslande. Forslaget indebærer dermed et skift i rollefordelingen mellem hjemlandets og værtslandets tilsyn, når det gælder likviditet. Dermed kommer tilsynet med likviditeten i de enkelte institutter til at følge samme arbejdsfordeling som tilsynet med solvensen (kapitalkravene). Der er i forslaget lagt op til et omfattende samarbejde mellem de respektive tilsyn og informationsudveksling, herunder retten til at medlemslande (f.eks. værtslande), der ikke har det primære ansvar for likviditetstilsyn, kan gå på likviditetsinspektioner i konkrete institutter.

I direktivet foreslås indført en særlig likviditetstilsynsordning for væsentlige filialer, som er filialer, der har en markedsandel på mere end 2 pct. af indskuddene i det pågældende land, betydelig deltagelse i infrastruktur og marked for likviditet, eller har betydning for det finansielle system (finansiell stabilitet) i det pågældende land. Hvis en filial bliver erklæret for væsentlig på baggrund af disse kriterier, da giver det værtslandets tilsynsmyndigheder adgang til at gennemføre tilsynsbesøg hos den pågældende filial mv. Modsat har værtslandets tilsynsmyndigheder ikke denne mulighed, hvis filialen ikke vurderes for væsentlig.

Kapitalkrav

Forordningsforslaget indfører bl.a. krav om mere og bedre kapital, som skal gøre kreditinstitutterne bedre i stand til at absorbere tab uden at blive insolvente (svarende til egenkapitalen i en virksomhed). Det højere krav til kvalitet og omfang af egentlig kernekapital er et centralt element af ændringsforslaget som følge af Basel III-standarden.

Kreditinstitutternes samlede kapitalgrundlag beteges basiskapitalen (Total Capital). Basiskapitalen er sammensat af egentlig kernekapital (Common Equity Tier 1 Capital), hybrid kernekapital (Additional Tier 1 Capital) og supplerende kapital (Tier 2 Capital), som hver især har forskellig evne til at absorbere tab, jf. herunder. Egentlig kernekapital og hybrid kernekapital beteges samlet som kernekapital (Tier 1 Capital). Se bilag 1 for definitioner af de enkelte kapitalklasser.

Kapitalkravene opgøres som en andel af det enkelte kreditinstituts risikovægtede aktiver, dvs. instituttets samlede aktiver (f.eks. udlån mv.), hvor der tages højde for, at mere risikable aktiver skal udløse større kapitalkrav end mindre risikable aktiver. Forslaget strammer omfanget af kapitalkravene på en række områder.

Kreditinstituttets basiskapital ("total capital ratio") skal som hidtil udgøre mindst 8 pct. af de risikovægtede aktiver. Derudover er der krav til, hvor stor kernekapitalen ("tier 1 capital") og den egentlige kernekapital ("common equity tier 1") skal være.

Fremover skal den egentlig kernekapital (efter en overgangsperiode) således udgøre mindst 4,5 pct. af de risikovægtede aktiver. Tidligere skulle denne kapital alene være mindst 2 pct., ligesom den hidtidige definition tillod at tælle kapital med af lavere kvalitet end i den nye definition.

Kernekapitalen (som jf. ovenfor er summen af egentlig kernekapital og hybrid kernekapital), skal efter en overgangsperiode fremover udgøre mindst 6 pct. af de risikovægtede aktiver. Kravet er i dag mindst 4 pct. De nye krav sammenholdt med de gamle fremgår af bilag 2. Den samlede overgangsperiode fremgår af bilag 3.

Opstramning i kapitaldefinitioner

De enkelte kapitalformer har som nævnt hver især forskellig evne til at absorbere tab. Egentlig kernekapital er således kapital af højeste kvalitet, der kan absorbere tab ubetinget og ubegrænset. Ifølge forslaget strammes definitionen af egentlig kernekapital, således at denne fremover hovedsageligt skal udgøres af aktiekapital (dog for f.eks. andelselskaber og andre kreditinstitutter, der ikke er aktieselskaber,

andre former for kapital, der opfylder samme stramme betingelser som aktiekapital)¹.

Hybrid kernekapital (som sammen med den egentlige kernekapital udgør kernekapitalen) omfatter andre kapitalformer, der er uden udløbsdato, og som er understillet alle instituttets kreditorer. Forslaget skærper kriterierne for, hvornår såkaldt hybrid kernekapital og supplerende kapital kan indregnes i kernekapitalen, således at man fremover udelukker kapitalformer, som reelt ikke er i stand til at absorbere tab i tilstrækkelig grad.

Forslaget anerkender ikke hybrid kernekapital, hvor det aftales, at betaling af renter på den hybride kernekapital er obligatorisk, hvis der udbetales dividende på egentlig kernekapital. Ligeledes anerkender forslaget ikke hybrid kernekapital, hvor det aftales, at der ikke må udbetales dividende på den egentlige kernekapital, hvis rentebetalingerne på den hybride kernekapital bortfalder.

Allerede udstedt hybrid kernekapital og supplerende kapital vil typisk ikke leve op til de nye regler. Der er derfor indført en overgangsordning, hvor muligheden for at indregne disse tidligere udstedelser gradvist aftrappes. De danske statslige kapitalindskud vedtaget med Kreditpakken kan medregnes fuldt ud frem til udgangen af 2017. For hybrid kernekapital, der hidtil kunne medregnes frem til udgangen af 2040, afkortes udfasningen til udgangen af 2021. Supplerende kapital er ligeledes omfattet af denne overgangsordning.

Samtidig præciseres og ensrettes, hvilke fradrag der skal gøres i kapitalen, bl.a. for at forhindre at samme kapital tælles med flere gange, f.eks. i både datter- og moderselskaber. Generelt skal disse fradrag fremover ske i den egentlige kernekapital. Der indføres en overgangsperiode herfor fra 2013 til 2017.

Udover de ovennævnte mindstekrav (de såkaldte "søjle 1-krav" eller "lovkrav"), vil de nationale tilsynsmyndigheder i de enkelte lande (i Danmark Finanstilsynet) fortsat kunne stille individuelle solvenskrav til det enkelte institut ud fra en konkret tilsynsmæssig vurdering (de såkaldte "søjle II-krav").

Kapitalbuffer

Direktivforslaget introducerer derudover henholdsvis en kapitalbevaringsbuffer og en kontracyklisk (konjunkturdæmpende) kapitalbuffer i reguleringen. Formålet er, at tilskynde institutterne til at opbygge ekstra kapital udover ovennævnte mindstekrav og til at opbygge ekstra kapital i opgangstider (hvor risikoopfattelse, tab og hensættelser generelt er lave), som instituttet kan tære på i nedgangstider (hvor risikoopfattelse, tab og hensættelser generelt er høje) med henblik på at undgå, at institutterne skal hente kapital på markedet på et vanskeligt tidspunkt. Bufferne skal opfyldes med egentlig kernekapital, jf. definitionen oven for.

¹ Der opstilles krav for, hvornår andre former for egentlig kernekapital end aktiekapital kan medregnes. F.eks. er det et krav i forbindelse med andre former end aktiekapital, såsom andelskapital og garantkapital, at national lovgivning forbyder nægtelse af tilbagebetaling.

Bufferne skal efter en indfasningsperiode lægges oven i det grundlæggende krav til egentlig kernekapital på mindst 4,5 pct. af de risikovægtede aktiver, jf. bilag 2.

Det vil være tilladt for institutterne at ligge under det samlede bufferkrav, men i så fald træder en række begrænsninger i kraft. Det drejer sig om adgangen til at betale udbytte til instituttets aktionærer, der begrænses efter en voksende skala (afhængigt af, hvor langt instituttet er fra at opfylde bufferen), om adgangen til at betale bonus til ansatte og om forbud mod at betale renter på instituttets hybride kernekapital. Bufferne skal dermed forhindre, at der for banker, der ikke opfylder bufferkravet, sker en yderligere udhuling af kapitalen (gennem for store udbytte-, bonus- eller rentebetaling), så længe instituttet ligger under bufferkravet. Såfremt instituttet kommer under det samlede bufferkrav, skal instituttet desuden udarbejde og indsende en kapitalgenopretningsplan til tilsynsmyndighedens godkendelse.

Kapitalbevaringsbufferen gælder til hver en tid, og udgør fast 2,5 pct. af de risikovægtede aktiver. Den kontracykliske kapitalbuffer bygger oven på kapitalbevaringsbufferen, og vil variere mellem 0 og 2,5 pct. af de risikovægtede aktiver over tid afhængigt af konjunkturerne. Kreditinstitutterne, der opererer i flere lande, skal leve op til en kontracyklisk kapitalbuffer, der består af et vægtet gennemsnit af de nationalt fastsatte modcykliske buffere i de pågældende lande.

Det vil være op til den relevante nationale myndighed at fastsætte niveauet af den kontracykliske buffer. Den nationale myndighed kan eksempelvis vurdere den samlede långivning til den private sektor som andel af BNP som et referencepunkt i forhold til bufferbeslutninger (ud fra at dette erfaringsmæssigt er en god indikator for konjunkturerne i kreditformidlingen), men kan også inddrage andre relevante faktorer i beslutningen, eksempelvis faktorer relateret til finansiel stabilitet eller strukturelle faktorer.

Den nationale myndighed kan vælge at sætte den kontracykliske buffer højere end 2,5 pct. I dette tilfælde vil det være op til andre medlemslande med kreditinstitutter, der har eksponering mod det pågældende land, at vurdere, om der skal være gensidighed i forhold til niveauet over 2,5 pct.

EBA skal udarbejde tekniske standarder for beregningen af relevante økonomiske nøgletal, som skal indgå i beslutningsgrundlaget for buffer-beslutningerne. Faktorerne der indgår i beregningen, og den endelige størrelse af den kontracykliske buffers er dog i sidste ende en national beslutning. De nationale myndigheder skal dog koordinere indførelsen af bufferen med de øvrige EU-lande gennem ESRB (Det Europæiske Risikoråd i regi af ECB), der kan facilitere drøftelser imellem landene om koordinering af bufferbeslutninger. ESRB kan endvidere give vejledning og konkrete anbefalinger i forhold til bufferbeslutningerne

Gearingsmål - begrænsninger på institutters udlåns gearing (leverage ratio)

Forslaget indfører en kontrol med hvor stort forholdet mellem instituttets udlån og omfanget af instituttets kernekapital må være (også betegnes som instituttets

”gearing”). På basis af et såkaldt gearingsmål (eller ”leverage ratio”), som er en simpel opgørelse af instituttets kapital som andel af instituttets samlede udlån og garantier (uden at vægte disse efter risiko), skal tilsynsmyndigheden fra 2013 i sin årlige evaluering af instituttet vurdere gearingsrisikoen. Derudover skal ledelsen i instituttet løbende sikre, at der er forsvarlige processer mv. i forhold til at vurdere og håndtere gearingsrisici. Institutterne skal fra 2015 endvidere offentliggøre deres gearingsmål.

I 2016 skal Kommissionen på baggrund af input fra EBA vurdere, om der i EU skal indføres et egentligt bindende krav om en maksimal gearing (f.eks. et krav om, at det enkelte instituts kapital ikke må falde under 3 % af instituttets uvægtede udlån og garantier). Dette skal i givet fald vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet, og vil i givet fald skulle træde i kraft fra 2018.

Beregning af risikovægte

Som nævnt ovenfor beregnes det overordnede kapitalkrav af kreditinstituttets samlede aktiver, som korrigeres for den risiko, de enkelte aktiver er forbundet med. Har en bank relativt sikre aktiver, f.eks. udlån ydet med sikkerhed (f.eks. i fast ejendom), vægter disse ved beregningen af kapitalkravet lavere end relativt usikre udlån, f.eks. udlån uden sikkerhed. Et kapitalkrav på 4,5 pct. af de risikovægtede aktiver vil således indebære et lavere kapitalkrav i kroner og ører for en bank, hvis aktiver udgøres af relativt sikre udlån, sammenlignet med en bank med relativt usikre udlån af tilsvarende omfang. En væsentlig del af kapitalkravsreguleringen består således i at fastsætte relative vægte for forskellige former for aktiver, der skal afspejle den tilknyttede risiko, samt at fastsætte processer og metoder, som kreditinstitutterne og tilsynsmyndighederne skal følge for at fastsætte konkrete risikovægte.

Bankerne kan generelt vælge mellem to modeller herfor. Dels standardmetoden, hvor vægtene i stort omfang er bestemt af tilsynsmyndigheden ud fra eksterne kreditvurderinger (ratings) mv., og dels den interne metode, hvor banken ud fra nærmere forskrifter og under tilsynsopsyn selv kan opstille sine egne modeller for fastlæggelse af risikovægte ud fra instituttets egne erfaringer med de forskellige aktivtyper (dvs. hvilken tabsrisiko, de historisk har været forbundet med for instituttet). Det er som hovedregel de største danske institutter, der anvender de interne metoder, hvorimod de mindre institutter oftest anvender standardmetoden.

Standardmetoden

For institutter, der anvender standardmetoden, foreslås det ændret, hvordan man beregner risikovægtene for kreditinstituttets eksponering mod andre institutter, dvs. konkret kreditinstituttets udlån til andre kreditinstitutter, eller kreditinstituttets beholdning af obligationer udstedt af andre kreditinstitutter.

Efter de nuværende regler kan kreditinstitutter, der benytter standardmetoden, vælge en af to metoder: Vægt baseret på hjemlandets rating i det land, som eksponeringen vedrører (dvs. hvor risikovægten for udlån til f.eks. en dansk bank vil

afhænge af kreditratingen på danske statsobligationer), eller vægt baseret på en ekstern kreditvurdering af modpartens langsigtede og usikrede seniorgæld (dvs. hvor risikovægten for udlån til en bank vil afhænge af kreditvurderingen af obligationer udstedt af den pågældende bank).

Revisionsforslaget fjerner fremover muligheden for metoden med landerating for de ratede institutter, så risikovægten fremover kun kan afhænge af kreditvurderingsbureauernes eksterne kreditvurdering af instituttets lange usikrede seniorgæld. Ændringen sker som et led i forsøget på at skabe ensartede regler på tværs af EU, samt på baggrund af en vurdering af, at det ikke altid er retvisende at basere vurderingen på hjemlandets rating.

Endvidere indebærer forslaget, at risikovægte for kreditinstitutters beholdninger af såkaldte "covered bonds", dvs. særligt dækkede obligationer/særligt dækkede realkreditobligationer (SDO/SDRO) skal opgøres ud fra værdipapirets rating frem for udstederens rating.

Der foreslås derudover, at tilsynsmyndighederne skal kunne ændre risikovægte og lånegrænser for eksponeringer med pant i fast ejendom. Til brug herfor skal tilsynene modtage indberetning af tabshistorik. EBA inddrages i, hvilke kriterier der skal vurderes ud fra, og EBA skal ultimo 2014 udstede bindende tekniske standarder på området.

Reglerne for godkendelse af eksterne ratings til kapitaldækningsformål for institutter, der anvender standardmetoden, forenkles i forslaget. Samtidig overgår ansvaret for godkendelse af eksterne ratings fuldt ud fra de nationale tilsyn til Det Europæiske Værdipapirtilsyn (ESMA) og Det Europæiske Banktilsyn (EBA). Dette betyder blandt andet, at ratings fra kreditvurderingsbureauer, der er registreret af ESMA, automatisk vil være godkendt til kapitaldækningsformål.

Den interne ratingbaserede metode (IRB-metoden)

Jf. ovenfor, tillader den interne ratingbaserede metode (IRB-metoden) bankerne at fastlægge risikovægte ved hjælp af deres egne modeller (frem for standardmetoden, hvor risikovægtene bestemmes via eksterne ratings mv.).

Reglerne om IRB-metoden i CRR/CRD IV er for størstedelens vedkommende en videreførelse af de eksisterende regler. Dog opstrammes reglerne generelt for IRB-metoden for at gøre modellerne mere ensartede og retvisende².

Forordningsforslaget skærper derudover kravene for medregning af beboelsesejendomme i IRB-metoden, ligesom der er mindre skærpelser for medregning af forskellige sikkerhedstyper. Endelig medfører forordningsforslaget skærpede krav

² I forhold til IRB-metoden foreslås en ændring i forhold til den tidligere nationale valgmulighed vedrørende løbetid på udlån. Regelændringen vil i praksis medføre kapitallettelser for visse institutter, der yder større udlån med lange løbetider. Under det nuværende danske regelsæt vil løbetiden være de maksimale 5 år for disse eksponeringer. Regelændringen medfører, at institutterne i stedet kan sætte løbetiden til 2,5 år. På grund af risikovægtformlens udformning betyder dette reelt en kapitallettelser.

til estimer for sandsynligheden for misligholdelse ved modparter, som er højt gearet eller for modparter, hvis aktiver i overvejende grad er handlede aktiver (og dermed erfaringsmæssigt genstand for større udsving i værdien af aktiverne). Der er herudover en række andre mindre tekniske ændringer.

Modpartrisici

Finanskrisen tydeliggjorde, at kapitaldækningsreglerne i utilstrækkelig grad regulerede modpartsrisiko forbundet med derivater, f.eks. risikoen for, at en virksomhed (modpart), der har solgt en derivatkontrakt, viser sig ikke at kunne honorere sine forpligtelser i den konkrete situation, hvor køber vil gøre brug af kontrakten. Reglerne sikrede således ikke en hensigtsmæssig risikostyring og et tilstrækkeligt kapitalkrav til dækning af modpartsrisikoen på disse. Dette var især et problem med hensyn til risikoen for tab som følge af værdireguleringer ved forringelser af modparterers kreditværdighed (credit valuation adjustment (CVA) risiko), dvs. fald i værdien af aktiver som følge af nedgraderinger i kreditværdigheden af den modpart, som har udstedt det pågældende aktiv (f.eks. en konkret derivatkontrakt). Endvidere gav reglerne ikke en passende tilskyndelse til at afvikle derivater via centrale modparter, der normalt indebærer fordele med hensyn til risikostyringen og en mulig nedbringelse af modpartsrisikoen.

Forordningsforslaget foreslår indført et særskilt kapitalkrav til dækning af CVA-risikoen forbundet med ikke-børsnoterede (Over the Counter - OTC) derivater, der ikke afvikles via en central modpart. Det er en stramning i forhold til de eksisterende regler, hvor der ikke er et kapitalkrav til dækning af CVA-risiko. De nye regler giver dog, under hensyntagen til nogle betingelser, institutterne mulighed for at reducere CVA-kravet via risikoafdækning. Der er imidlertid ikke tale om en lettelse, og de nye regler vil medføre en væsentlig stigning i det samlede kapitalkrav for modpartsrisiko.

For nogle af de derivater, hvor der efter de nye regler skal beregnes et kapitalkrav til CVA-risiko, kan der samtidig være foretaget regnskabsmæssige hensættelser som følge af observerede forringelser i modpartens kreditværdighed (incurred CVA). Forslaget giver her mulighed for at kompensere for regnskabsmæssige hensættelser på de omfattede derivater, da beløbet dermed allerede er behandlet som tabt.

CVA-kravet udgør det væsentligste nye element i forslagene vedrørende modpartsrisiko. Forslagets udformning indebærer risiko for procykliske (konjunkturforstærkende) effekter forbundet med CVA-kravet, bl.a. fordi opgørelsen i nogle tilfælde baseres på udviklingen i markedspriser. Forslaget indebærer imidlertid også elementer, der dæmper procyklikaliteten i kapitalkravet til modpartsrisiko for disse institutter, bl.a. ved tage risikoen for fremtidig potentiel markedsuro i betragtning på forhånd, når CVA-kravet beregnes. Det kan dæmpe uhensigtsmæssige stigninger i kapitalkravet netop i situationer med ekstraordinær markedsuro. Der er ikke lavet beregninger, der opgør nettoeffekten i forhold til procyklikalitet.

Selvom clearing via centrale modparter normalt indebærer fordele med hensyn til risikostyringen og en mulig nedbringelse af modpartsrisikoen, er clearing af OTC-derivater via centrale modparter ikke helt risikofrit. Med henblik på at tilskynde til en forbedret risikostyring, er der i forordningsforslaget derfor indført kapitalkrav til dækning af risikoen for eventuelle tab gennem eksponeringer mod centrale modparter. Samlet er det dog Kommissionens vurdering, at forslaget vil give institutterne en større tilskyndelse til at afvikle derivater via centrale modparter.

For institutter, der anvender en intern ratingbaseret model til opgørelse af eksponeringer med modpartsrisiko, supplerer forslaget derudover de gældende regler med forskellige nye krav, herunder med hensyn til institutternes beregning af eksponeringens størrelse, risikostyring og validering af den interne model.

Store engagementer

Reglerne om store engagementer fastsætter hvor store mellemværender en finansiell virksomhed må have med en modpart, f.eks. et konkret udlån til en enkeltkunde. Ifølge de nuværende regler i lov om finansiell virksomhed må et engagement højst udgøre 25 pct. for et enkelt engagement set i forhold til virksomhedens samlede kapital (basiskapitalen).

Med CRD-IV ændres dette, således at grænsen på de 25 pct. fremover skal opgøres i forhold til et snævrere kapitalbegreb ("eligible capital") end basiskapitalen. Ændringen medfører således en stramning af de nuværende regler for store engagementer, som er i tråd med det generelle formål i CRD-IV om at højne kvaliteten af kapitalen.

Basel I-gulvkrav

Da man overgik fra Basel I til Basel II, medførte det i mange tilfælde i praksis en reduktion i kreditinstitutternes kapitalkrav i kr. og ører. For at undgå et for stort fald i kapitalkravene vedtog man derfor, at kreditinstitutterne ikke kunne benytte den fulde besparelse i kapitalkravet. Dette skete ved hjælp af de såkaldte gulvkrav, hvor der lægges et gulv under, hvor lavt kapitalkravet kunne blive med de nye regler. Ved implementeringen af Basel II-standarden blev de fulde besparelser i kapitalkravet således ikke tilladt, hvis kravet opgjort efter Basel II udgjorde under 80 pct. af niveauet opgjort efter de hidtidige Basel I-standarden.

Kommissionen foreslår at videreføre gulvkravene til kapitalgrundlaget indtil udgangen af 2015. Forordningsforslaget indebærer, at institutter, der anvender den interne ratingbaserede metode skal have basiskapital i perioden frem til 31. december 2015, der minimum udgør 6,4 pct. (svarende til 80 pct. af kravet om en basiskapital på mindst 8 pct.) af de risikovægtede aktiver opgjort i overensstemmelse med daværende regler for Basel I. Det skal generelt sikre mod midlertidige lempelser i kapitalkravene i overgangsperioden.

Review af dækkede obligationer

Der foreslås, at Kommissionen, efter høring af EBA, ultimo 2015 skal rapportere til Rådet og Parlamentet i forhold til, hvorvidt risikovægtene for dækkede obligationer skal skærpes, for så vidt angår kapitaldækning.

Dette er en konsekvens af de nye regler i forbindelse med anvendelse af landemetoden under standardmetoden (se beskrivelse ovenfor), hvor risikoen skal opgøres ud fra værdipapirets rating frem for udstederens rating.

Maksimumharmonisering

Forordningsforslaget sigter på at virkeliggøre skabelsen af en såkaldt "single rule book". Single rule book ensarter reglerne for kreditinstitutter landene imellem og bygger på et princip om såkaldt maksimumharmonisering (eller totalharmonisering). Dette indebærer, at der ikke nationalt kan implementeres regler, der adskiller sig fra dem, der findes i forordningen, og medlemslandene kan således heller ikke umiddelbart implementere regler, der er strengere end fastsat i forordningen.

Hvis det vurderes, at der i en periode er behov for strengere tilsynskrav på EU-plan, giver forslaget hjemmel til, at Kommissionen kan vedtage delegerede retsakter der midlertidigt ændrer reguleringen på enkelte områder for en begrænset periode. Disse beføjelser vedrører niveauet for kapitalkravene, kapitalkrav i forhold til kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici og fradrag i basiskapitalen, ligesom eksponeringers risikovægte kan ændres. Det gælder også muligheden for at indføre strengere tilsynskrav.

Udover Kommissionens muligheder for at indføre strengere krav i en periode, er der yderligere to muligheder for at stramme reglerne indenfor maksimum harmoniserings-regimet:

- Et nationalt tilsyn kan indføre yderligere kapitalkrav til individuelle institutter eller grupper af institutter udover de omtalte mindstekrav ("lovkrav"), begrundet af særlige omstændigheder som led i den hidtidige proces for fastsættelse af individuelle solvenskrav (søjle 2-krav).
- Lande kan fastsætte niveauet for den kontracykliske (konjunkturdæmpende) kapitalbuffer, som afspejler specifikke makroøkonomiske risici i landet. Som udgangspunkt kan bufferen sættes mellem 0 pct. og 2,5 pct. af den risikovægtede eksponering. Videre kan bufferen hæves over 2,5 pct. Dette skal baseres på variabler, der reflekterer reelle risici for den finansielle stabilitet, og EBA og ESRB skal anerkende validiteten af variablerne, og at anvendelsen af dem ikke bryder med det indre marked.

Landene har også mulighed for at gennemføre reglerne hurtigere end det, der er fastsat i forordningen, og dermed nationalt stille højere kapitalkrav i overgangsperioden.

Oplysningsforpligtigelser

Forslaget medfører, at kreditinstitutters oplysningspligter reguleres af forordningen. Oplysningerne er for størstedelen en videreførelse af nuværende regler. Forslaget indeholder en række oplysningsforpligtelser om kreditinstituttets kapitalforhold. I tilknytning hertil er det et krav, at kreditinstituttet skal beskrive sin interne proces for opgørelse af den tilstrækkelige basiskapital. Herudover skal kreditinstituttet oplyse om forskellige risikoområder, herunder modpartsrisici, kreditrisici og operationelle risici.

Der er, jf. ovenfor, lagt op til en totalharmonisering på dette område, og at medlemslandene derfor ikke kan stille strengere krav til, hvad institutterne skal oplyse, end hvad der fremgår af forslaget.

Modsat de nuværende danske regler er der ikke krav om, at institutterne skal oplyse om deres solvensbehov, og da der er tale om totalharmonisering er der ligeledes ikke umiddelbart mulighed for at lave et sådant krav nationalt.

Kommissionen foreslår i relation til oplysning om aflønning, at institutterne skal offentliggøre antal personer med en samlet årsløn på 1 mio. euro og derover, opdelt i intervaller på 500.000 euro (1-1,5 mio. euro, 1,5-2 mio. euro etc.).

Selskabsledelse (corporate governance)

Direktivforslaget indeholder bestemmelser til styrkelse af institutternes selskabsledelse.

Der foreslås etablering af såkaldte nomineringsudvalg i bestyrelsen, der blandt andet skal vurdere bestyrelsens sammensætning og kompetence, når der skal nomineres nye medlemmer. Kravet vil dog være afhængigt af instituttets størrelse og kompleksitet.

Der foreslås derudover en begrænsning af antallet af bestyrelsesposter, som en person kan have i forskellige virksomheder samtidigt. Således må en person maksimalt påtage sig enten en direktionspost og to bestyrelsesposter eller fire bestyrelsesposter. Tilsynsmyndigheden kan dog foretage en individuel vurdering, så det er muligt at overskride dette loft.

Der foreslås mangfoldighed ved sammensætning af bestyrelsen ved at tage hensyn til diversitet i bestyrelsessætningen på baggrund af køn, alder, geografi, uddannelse og kompetence. Kravet er ikke konkret operationaliseret i form af kvoter el. lign.

Der foreslås ligeledes etablering af et risikoudvalg i bestyrelsen. Krav vil dog afhænge af instituttets størrelse og kompleksitet. Der stilles krav til kommunikation vedrørende risici til risikoudvalget eller ledelsen, såfremt et risikoudvalg ikke er etableret.

Der stilles endvidere krav til den organisatoriske indretning af risikostyringen, herunder at ledelsen skal forholde sig til strategier og politikker for risikoeksponering, at der etableres en uafhængig risikostyringsfunktion, og at bestyrelsen godkender afskedigelsen af en person, der bestrider risikostyringsfunktionen.

Sanktioner

Kommissionen foreslår i direktivforslaget en styrkelse og indbyrdes tilnærmelse af rammerne for sanktioner over for institutter omfattet af kapitalkravsdirektivet. Dette indebærer blandt andet, at de nationale tilsynsmyndigheder skal råde over et minimum af administrative sanktionsmuligheder. Desuden indføres et maksimum for administrative bøder samt præcisering af kriterier, der skal lægges vægt på, ved udmåling af administrative bøder for manglende overholdelse af kapitalkravsdirektivets bestemmelser.

Bødemaksimum fastsættes til 10 pct. af kreditinstituttets omsætning og for fysiske personer til 5 mio. EUR. Hertil kommer, at evt. sanktioner over for kreditinstitutter som udgangspunkt vil skulle offentliggøres.

Endvidere skal der indføres procedurer for indberetning af overtrædelser af lovgivningen. Kreditinstitutter skal ligeledes indføre såkaldte whistle-blowing-ordninger, hvor ansatte i institutterne får adgang til og tilskyndes til at afsløre og indberette eventuelle overtrædelser af reguleringen.

Brug af ratings fra eksterne kreditvurderinger

Kommissionen ønsker at reducere afhængigheden af ratings fra eksterne kreditvurderingsbureauer. Formålet er at mindske institutternes brug af disse ratings med mulige u hensigtsmæssige markedseffekter, herunder konjunkturforstærkende adfærd, frem for selv at foretage en grundig kreditvurdering.

Kommissionen foreslår, at der indføres et krav om, at tilsynsmyndighederne skal sikre, at institutterne udvikler interne rating metoder til brug for beregning af kapitalkrav til kreditrisiko, hvis institutternes eksponeringer har en væsentlig størrelse, og antallet af modparter er væsentligt. EBA skal i den forbindelse udvikle tekniske standarder for, hvornår et instituts eksponeringer har en væsentlig størrelse, og at antallet af modparter er væsentligt.

Samtidig foreslår Kommissionen, at der indføres mere generelle krav om, at institutter skal have interne metoder, der gør dem i stand til at vurdere kreditrisikoen, og at disse metoder ikke udelukkende må afhænge af eksterne ratings. Hvis institutternes kapitalkrav fastlægges på basis af eksterne kreditvurderinger, skal de også vurdere, om ratingen er retvisende eller om anvendelsen af eksterne ratings kan give anledning til et misvisende kapitalkrav. Dette skal anspore institutterne til at anvende interne kreditvurderinger snarere end eksterne kreditvurderinger også til at beregne reguleringsmæssige kapitalkrav.

Ikrafttræden

Reglerne skal generelt have virkning fra 1. januar 2013 med en indfasning i en overgangsperiode, jf. bilag 3 for så vidt angår selve kapitalkravene.

Med hensyn til likviditetsbufferen (LCR) skal kravet gælde i 2015, hvor der forinden gælder en observationsperiode, der kan resultere i ændringer i det endelige krav. Der sættes dog allerede et generelt likviditetsmål i kraft i 2013 uden at præcisere definitionen af likviditetsbufferen. I forhold til kravet om stabil finansiering (NSFR) vil institutterne frem til 2015 skulle indberette og måles på, i hvilket omfang de opfylder dette krav. Derefter skal det besluttes, om kravet skal indføres fra 2018.

Offentliggørelse af gearingsmålet skal først ske fra 1. januar 2015, og i 2016 skal Kommissionen vurdere, om der skal indføres et egentligt bindende krav om en maksimal gearing.

Kapitalbufferne skal have virkning fra 1. januar 2016. Kapitalbufferne indfases gradvist i en overgangsperiode fra 2016 til 2019. Det foreslås, at landene kan vælge at indføre en kortere overgangsperiode for den kontracykliske kapitalbuffer.

Delegerede retsakter

I Kommissionens forslag er indeholdt en lang række hjemler for Kommissionen til at vedtage delegerede retsakter bl.a. på baggrund af forslag fra EBA og ESMA, også ud over de ovenfor nævnte.

Hjemmelsgrundlag

Retsgrundlaget for direktivforslaget er artikel 53, stk. 1, i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Retsgrundlaget for forordningsforslaget er artikel 114, stk. 1, i TEUF.

Nærhedsprincippet

Kommissionen fremfører, at målene med forslagene ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og derfor bedre kan gennemføres på EU-plan.

Kommissionen finder, at forslagets bestemmelser ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de fastsatte mål. Kommissionen fremfører hertil, at kun EU-lovgivning kan sikre, at kreditinstitutter og investeringsselskaber, der opererer i mere end én medlemsstat, er underlagt de samme krav, og dermed sikre ens vilkår, mindske reglernes kompleksitet, undgå unødvendige omkostninger ved overholdelse af varierende regelsæt i forbindelse med aktiviteter på tværs af grænser og fremme yderligere integration på EU-markedet og bidrage til at afskaffe regelarbitrage (hvor aktiviteter lokaliseres i de lande, der har de lempeligste regler).

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke afgivet en formel udtalelse om forslaget.

Fra parlamentets foreløbige udtalelser (jf. blandt andet "Karas-rapporten" fra den 21. september 2010) kan det dog udledes, at Europa-Parlamentet stiller sig generelt positivt i relation til CRR/CRD IV -forslaget.

Europa-Parlamentet har fokus på at sikre små og mellemstore virksomheders adgang til kapital, samt at banksektoren kan modstå stressede situationer, både i relation til kapital- og likviditetsstyring.

På likviditetsområdet lægger Europa-Parlamentet vægt på at likviditetsbufferen (LCR) skal tage højde for den koncentrationsrisiko, der kan opstå, hvis de aktiver, der kan anerkendes som likvide, er for ensartede. Europa-Parlamentet ønsker, at definitionen af likvide aktiver skal flugte med den europæiske centralbanks definition af belånbare aktiver, og at der skal tages højde for, at likviditeten i et givet aktiv kan forandre sig over tid.

På kapitalområdet ønsker Europa-Parlamentet yderligere undersøgelser af gearingsmålet (leverage ratio). Europa-Parlamentet støtter øgede krav til omfang og kvalitet af kapital og stramme krav til tier 1 kapital.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Indholdet i CRR/CRD IV er generelt reguleret i lov om finansiel virksomhed med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger. Størstedelen af forordningens indhold er i dag reguleret via kravene til kapitaldækning i bekendtgørelse om kapitaldækning. Der er en række nye elementer såsom gearingsmål, den særlige definition af likviditet og kapitalbuffer, der ikke er reguleret i dansk ret for indeværende.

Statsfinansielle konsekvenser

En række forslag i direktiv og forordning kan medføre en stigning i Finanstilsynets ressourceforbrug til at føre tilsyn med og håndhæve disse regler. Finanstilsynets udgifter dækkes af den finansielle sektor, hvorfor det ikke forventes at indebære statsfinansielle konsekvenser.

CRR/CRD IV indeholder forslag om, at EBA skal udarbejde udkast til en række tekniske standarder, som Kommissionen skal vedtage. Dette medfører behov for øgede ressourcer hos EBA. Kommissionen skønner, at omkostningerne for EBA vokser med knap 5 mio. euro samlet i årene 2013-15. Landene bidrager med knap 3 mio. euro, hvoraf Finanstilsynets bidrag til EBA vil vokse forholdsmæssigt. Udgifterne til Finanstilsynet dækkes gennem bidrag fra institutterne i den finansielle sektor, hvorfor der ikke umiddelbart er statsfinansielle konsekvenser forbundet med ændringen.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen har fremlagt en konsekvensanalyse af forslagene, hvor der er taget udgangspunkt i Basel komiteens forslag, hvorfor der ikke regnet på Kommissio-

nens forslag, herunder de steder, hvor der forekommer afvigelser fra Basel-standarden (herunder bl.a. single rule book).

Forslagene vil øge den finansielle stabilitet til gavn for en bred række interessenter, herunder privatpersoner, små og mellemstore virksomheder, store virksomheder, kreditorer, regeringer og økonomierne i EU som helhed.

Kommissionen vurderer, at de netto-økonomiske fordele af Basel III-forslaget svarer til mellem 0,3 pct. og 2 pct. af BNP i EU-området på lang sigt. Hertil kommer, at forslaget reducerer sandsynligheden for systemiske kriser på lang sigt med 29-89 pct., hvis kreditinstitutters basiskapital rekapitaliseres på et niveau svarende til mindst 10,5 pct. af de risikovægtede aktiver (8 pct. basiskapital + 2,5 pct. kapitalbevaringsbuffer, dvs. uden inddragelse af den kontracykliske buffer, da denne fastsættes nationalt).

For så vidt angår indførelsen af en likviditetsbuffer (LCR) vurderer Kommissionen, at BNP fordelene på lang sigt vil ligge i intervallet 0,1 pct. til 0,5 pct., hvis frekvensen for fremtidige systemiske kriser kan reduceres.

For så vidt angår stramning af kravene til kapitalen, vurderer Kommissionen, at kernekapitalen i kreditinstitutterne falder med 33-42 pct. med de nye definitioner. Dette skyldes, at der vil være kapitaltyper, der ikke vil leve op til de strengere krav til hhv. egentlig kernekapital (Core Equity Tier 1), kernekapital (Tier 1) og supplerende kapital (Tier 2).

Kommissionen vurderer, at underskuddet i basiskapitalen hos institutterne i EU-området i forhold til opfyldelse af minimumskrav og buffere vil være beskedent i 2013, ca. 630 mia. kr. i 2015 og ca. 3.450 mia. kr. i 2019. Underskuddet i 2019 svarer til 2,9 pct. af kreditinstitutternes risikovægtede aktiver.

Det kunne umiddelbart tænkes, at det ville have en negativ virkning på EU-områdets vækst, når kreditinstitutterne skal ligge inde med mere kapital, da dette blandt andet kan ske ved at mindske udbyttebetalingerne mv. Kommissionen vurderer dog, at med overgangsordningen på mere end 8 år vil implementeringen have en begrænset negativ virkning på EU-områdets samlede vækst. Baselkomitéen vurderer samtidig, at forslagene om højere kapital, herunder buffere, og likviditet kan lægge en dæmper på økonomiernes normale udsving under konjunkturerne. Dette forhold kan være særligt vigtigt for små og mellemstore virksomheder, da disse kan siges at være mere sårbare over for ændringer i kreditpolitikken hos kreditinstitutterne, da de ikke på samme måde som de større virksomheder har direkte adgang til kapitalmarkederne, men derimod i højere grad skaffer finansiering gennem låntagning hos kreditinstitutterne.

Kommissionen vurderer, at forslagene til ledelse ikke vil have en væsentlig indvirkning på långivningen.

Kommissionens konsekvensanalyse af initiativer inden for overdreven afhængighed af eksterne kreditvurderinger udestår.

Høring

Elementerne i Kommissionens forslag har været fremlagt i høring i EU-Specialudvalget for den finansielle sektor.

Se bilag 4 for gennemgang af høringssvar.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Holdning

Foreløbig dansk holdning

Danmark kan generelt støtte formålet med forslagene. Der er tale om en central del af arbejdet med at styrke den finansielle regulering efter krisen.

I relation til likviditetsbufferen (LCR) er det afgørende, at der i tilstrækkelig grad tages hensyn til, at dokumenterbart likvide aktiver kan indgå. Det er derfor afgørende, at der tages højde for likviditeten i en række forskellige aktiver (herunder danske realkreditobligationer) med mulighed for indregning i den bedste del af likviditetsbufferen, i det omfang aktiverne er tilstrækkeligt likvide. Kommissionens forslag om at udskyde den præcise definition af LCR, indtil nærmere analyser foreligger, vurderes på denne baggrund hensigtsmæssig.

Det er af væsentlig betydning for Danmark, at den endelige definition af LCR besluttet af Rådet og Europa-Parlamentet i den almindelige beslutningsprocedure og ikke af Kommissionen via en delegeret retsakt, som Kommissionen foreslår.

Regeringen ønsker, at konsekvenserne af det foreslåede loft, hvor der maksimalt må medregnes forventet likviditetsindstrømning svarende til 75 pct. af den forventede likviditetsudstrømning, skal analyseres nærmere. Det støttes derfor, at EBA skal se nærmere på dette element.

Kravet om stabil finansiering (NSFR) kan have konkret betydning for de korte rentetilpasningslån i det danske realkreditsystem. Det er vurderingen, at det nuværende forslag vedr. NSFR er tilfredsstillende, da det først er i 2016, at EBA evaluerer NSFR og på den baggrund anbefaler til Kommissionen, hvorvidt og i hvilken form NSFR eventuelt skal indføres i EU fra 2018, og i givet fald efter politisk stillingtagen i Rådet og Europa-Parlamentet i 2017.

Med hensyn til leverage ratio går regeringen ind for offentliggørelse, men det vurderes ikke hensigtsmæssigt, at der bliver tale om et bindende mål (dvs. et "søjle 1-krav eller "lovkrav").

Fra dansk side støttes en tilnærmelse mellem og styrkelse af sanktionsordningerne i medlemslandene. I relation til udmåling af administrative bøder er der behov for en nærmere undersøgelse af, hvordan de foreslåede rammer vil passe ind i en dansk kontekst.

I relation til kapital er Danmark enig i, at forslaget om at indføre krav om mere og bedre kapital kan være med til sikre, at kreditinstitutterne bliver bedre i stand til at absorbere tab uden at blive insolvente. Det er dog fra dansk side vigtigt, at undtagelsesbestemmelserne for de generelle krav til egentlig kernekapital (Common Equity Tier 1 Capital) er så fleksible, at garant- og andelskapital med visse justeringer i spare- og andelskassernes vedtægter fortsat vil kunne medregnes som egentlig kernekapital.

På området for oplysningsforpligtelser vil Danmark ikke kunne opretholde kravet om offentliggørelse af institutternes solvensbehov, som reglerne er formuleret i forordningen. Danmark vil arbejde for, at det fortsat skal være muligt at kræve offentliggørelse af individuelle solvensbehov.

I forhold til oplysninger om aflønning er der en risiko for, at øvrige ansatte med en løn, der overstiger tærsklen på 1 mio. euro eller derover, kan identificeres. Dette skyldes, at Danmark allerede har indført visse oplysningsforpligtelser i forhold til aflønning. Dette vurderes uhensigtsmæssigt.

Fra dansk side kan støttes, at der foretages en undersøgelse (review) af risikovægtene for dækkede obligationer (covered bonds) og gerne før end i 2015. Det foretrækkes fra dansk side, at reviewet skal undersøge om risikovægtene for dækkede obligationerne generelt er passende, frem for eksplicit at skulle undersøge, om de skal skærpes.

Andre landes holdning

Overordnet er flere lande skeptiske over for den foreslåede maksimumsharmonisering i forordningen, fordi de ønsker mulighed for at kunne hæve kapitalkravene unilateralt, da hverken søjle II eller bufferkrav alene kan modsvare de meget konkrete ønsker. Videre mener en række lande, at intentionen om implementering fra 2013 er for optimistisk.

I forhold til forordningen generelt er en række lande kritiske overfor de mange delegerede retsakter i forslaget, da dette giver EBA og dermed kommissionen for megen kontrol over lovgivningen på kritiske områder. Dette gælder ikke mindst likviditet.

Videre er der også uenighed i forhold til definitionen af egenkapital, og herunder at kategoriseringen af de enkelte kapitalklasser tager udgangspunkt i de konkrete kapitalinstrumenters reelle evne til at absorbere tab, frem for deres juridiske form (en "substance over form"-tilgang), og uenighed i forhold til muligheden for en

forlængelse af Basel I-gulve, ligesom visse lande ikke er interesseret i at indføre de nye gearingsmål.

Endelig er nogle lande ikke enige i forslaget vægtning af statsobligationer. Forslaget går for indeværende på, at disse skal nulvægtes i bankernes risikovægtede aktiver.

I forhold til direktivet har flere lande problemer med den ændrede ansvarsfordeling mellem hjemland og værtsland ifm. likviditetstilsynet (som flyttes fra værtslande til hjemlande), ligesom områderne selskabsledelse og ledelsesansvaret i søjle 2-kravene (vedr. blandt andet risikostyring) ikke møder entydig opbakning.

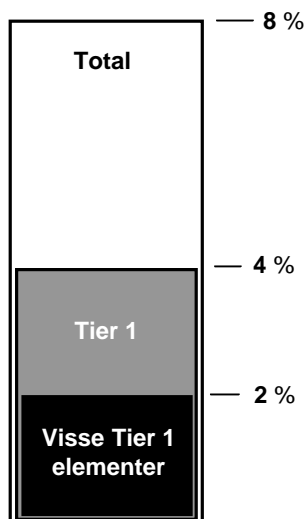
Ydermere har en række lande betvivlet, om forslaget til nye regler for sanktioner kan være i overensstemmelse med eksisterende retslig praksis, ligesom flere lande er i tvivl, om reglerne vedr. fastlæggelsen af den kontracykliske kapitalbuffer indeholder de rette elementer, der kan adressere hensynet til finansiel stabilitet.

Bilag 1: Kapitaldefinitioner

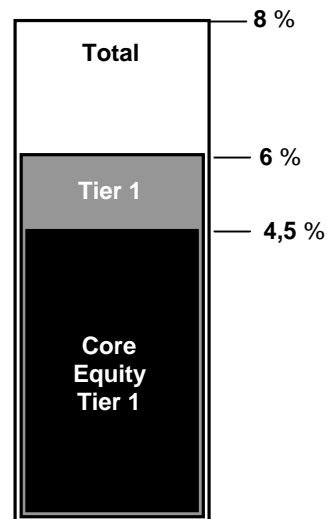
Engelske betegnelse	Danske betegnelse	Indhold bl.a.
Core Tier 1/ Core Equity Tier 1	Egentlig kernekapi- tal	<ul style="list-style-type: none"> • Indbetalt aktie-, garant- eller andelskapital • Overkurs ved emission • Overført over- eller under- skud • Øvrige reserver • Årets løbende overskud fratrukket forventet udbytte samt andre forudsigelige udgifter, og som er bekræftet af ekstern revisor
Tier 1/ Additional Tier 1	Kernekapital (Egentlig kernekapi- tal + hybrid kernekapital)	<ul style="list-style-type: none"> • Ovenstående plus: • Hybrid kernekapital der opfylder regler ifht. indfrielse, løbetid, annullering af renter mv.
Tier 2	Supplerende Kapital (supplerende kapital + kernekapital = ansvarlig kapital)	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarlig (efterstillet) lånekapital og indskudskapital, der opfylder visse krav ifht. løbetid, indfrielse mv. • Opskrivningshenslæggelser • Hybrid kernekapital der ikke medregnes i kernekapitalen
Tier 3	Kortsigtet efterstil- let gæld der kan afdække markeds- risiko (Er ikke ansvarlig kapital, dvs. kan alene medgå til dækning af det solvensmæssige krav til poster med markedsrisiko)	<ul style="list-style-type: none"> • Indeholder mere varierede former for gæld end under tier 1 og 2 • Foreslås udgået med Basel III

Bilag 2: Eksisterende og nye kapitalkrav samt kapitalbuffere

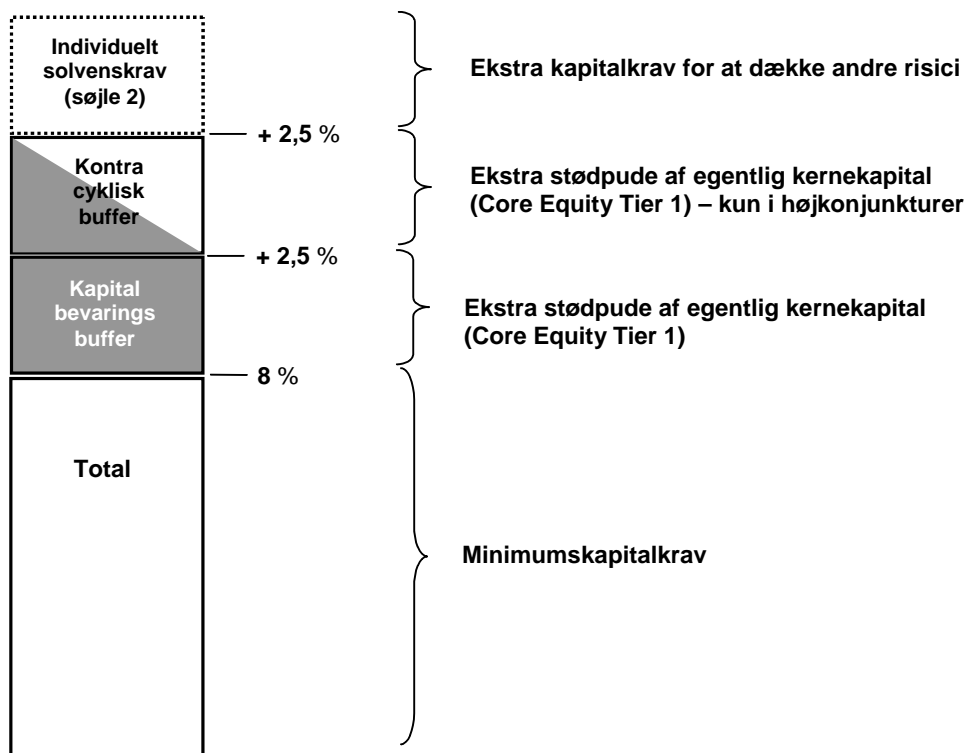
Gældende

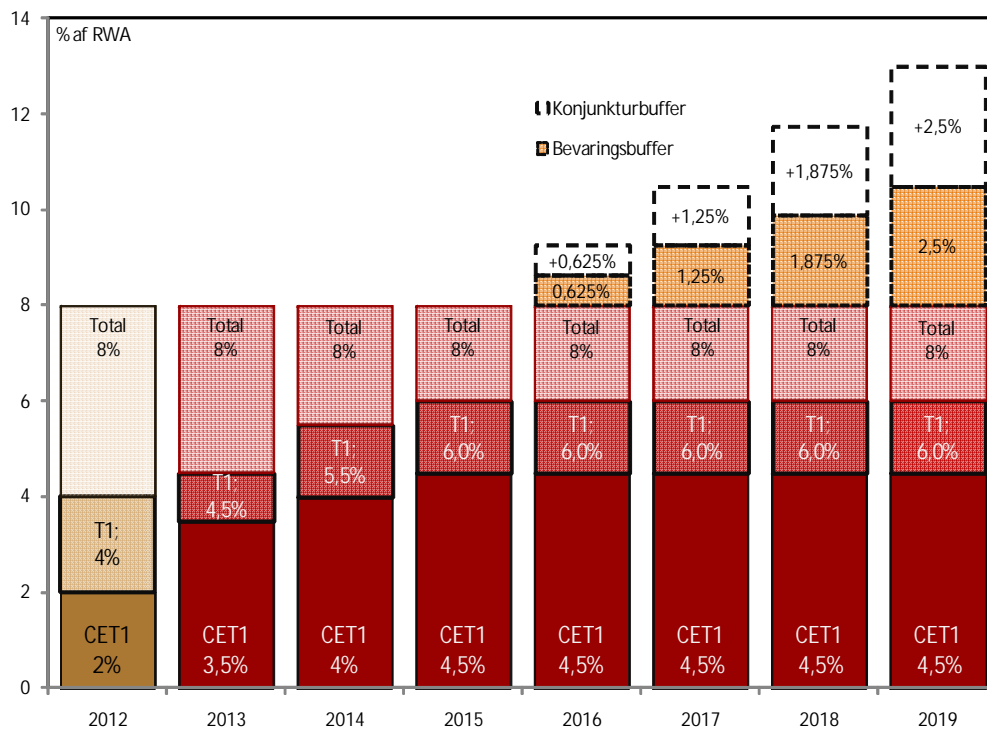
Nye

Samspil kapitalkrav/bufferkrav

Bilag 3: Overgangsperioder i Kommissionens forslag

CET1=Core Equity Tier 1 (egentlig kernekapital)
 T1=Tier 1 (kernekapital)

Bilag 4: Hørings svar fra EU-Specialudvalget for den finansielle sektor

Finansrådet (FR) finder, at nærhedsprincippet ikke kan anses for opfyldt, for så vidt angår direktivforslagets regler om administrative bøder. Her refererer FR specifikt til bødeniveauet, og den foreslåede bemyndigelse til at udstede retningslinjer til de nationale myndigheder omkring arten og navnlig størrelsen af de administrative bøder. Det er FR's opfattelse, at udmålingen af størrelsen af bøder i de konkrete sager bør finde sted på nationalt niveau, i sidste instans af de nationale domstole, hvortil de administrative bøder kan påklages.

FR anfører, at sanktionsregimet i direktivforslaget synes stærkt inspireret af det tilsvarende regime inden for EU-konkurrenceretten. FR bemærker, at inden for dette retsområde gælder det, at de grundlæggende regler og EU-Kommissionens beføjelser er direkte hjemlet i TEUF (Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde), hvilket ikke er tilfældet for CRD IV-reglerne i direktivet.

FR finder ligeledes, at der kan rejses tvivl om opfyldelsen af proportionalitetsprincippet, for så vidt angår de foreslåede grænser for bødernes størrelser i forhold til de lovovertrædelser, der er opregnet i direktivudkastet. FR anfører, at det foreslåede bødeomfang ligger langt fra eksisterende dansk praksis.

FR finder det derimod positivt, at forslaget åbner for muligheden for, at SDO'er, SDRO'er og realkreditobligationer, herunder realkreditobligationer udstedt efter 31. december 2007, kan indgå i den bedste kategori af likvide aktiver.

FR finder, at det bør være tilladt at medregne egne obligationer udstedt af et realkreditinstitut, der er koncernforbundet med banken, i opgørelsen af likvide aktiver.

FR finder det problematisk, at der foreslås indført et loft, således at likviditetsindbetalingerne rent beregningsteknisk aldrig må udgøre mere end 75 pct. af likviditetsudbetalingerne. FR anfører, at begrænsningen særlig er problematisk, hvor der foreligger en tæt sammenhæng mellem indbetalinger og udbetalinger.

FR finder det i øvrigt uhensigtsmæssigt, at forslaget indeholder en bestemmelse om, at valutasammensætningen af likviditetsbufferen skal matche de forventede udbetalinger i hver enkelt valuta. FR anfører, at bestemmelsen er særlig uhensigtsmæssig for en mindre åben økonomi med selvstændig valuta.

FR støtter, at den endelige definition af likvide aktiver i LCR likviditetsstandardens besluttet efter den almindelige beslutningsprocedure, og ikke, som foreslået i forslaget, af EU-Kommissionen som delegeret retsakt.

FR finder det endvidere fordelagtigt, at det langsigtede likviditetsmål, Net Stable Funding Ratio, ikke introduceres som et bindende krav i CRD IV-forslaget, men at der i stedet skal tages stilling til, om det skal introduceres som et bindende krav efter en observationsperiode. FR mener, at en beslutning herom i givet fald baseres på en politisk beslutning i Rådet og Europa-Parlamentet.

FR støtter fuld harmonisering af kapitalkravene og fælles europæiske regler for kreditinstitutter. FR ønsker således ikke nye nationale valgmuligheder på forskellige områder, herunder mulighed for at fastsætte en modcyklisk buffer over 2,5 pct. og mulighed for at implementere reglerne i overgangsperioden i forskellige tempi. Dette gælder både for implementeringen af den modcykliske buffer, og for implementeringen af de nye krav til kapitalelementerne.

FR støtter ikke forslaget om at give EU-Kommissionen delegerede beføjelser, der gør det muligt midlertidigt at indføre strengere krav til blandt andet kapitalkrav og fradrag.

FR ønsker, at landemetoden under standardmetoden for kreditrisiko bør bibeholdes for samtlige institutter.

FR er uforstående over for forslaget vedrørende overdreven tiltro til eksterne kreditvurderinger, hvorefter tilsynsmyndigheder kan presse institutter til at anvende interne modeller til kapitaldækningsformål. Dette sker ifølge FR på trods af, at visse af disse institutter ikke selv vurderer, at de har de nødvendige ressourcer og ekspertise til at anvende interne modeller.

FR er enig i, at det er afgørende at sikre, at de generelle krav til egentlig kernekapital er så fleksible, at garant- og andelskapital med visse justeringer fortsat vil kunne medregnes som egentlig kernekapital. I denne forbindelse henviser FR til kravet om, at der for egentlig kernekapital ikke må henvises til, bortset fra ved likvidation, at den indskudte kapital tilbagebetales. Det fremgår af forordningen, at blandt andet sparekasser og andelskasser, hvis kapitalgrundlag ikke består af almindelige omsættelige kapitalandele, kan undtages fra denne bestemmelse om tilbagebetaling, men kun under den forudsætning, at national lovgivning forbyder nægtelse af tilbagebetaling. FR finder, at denne sidstnævnte betingelse bør slettes, da betingelsen vurderes meget restriktiv og ikke giver mening ud fra en risikobetragtning.

FR ønsker, at tab og gevinster i passiver, der opgøres til dagsværdi, som følge af ændringer i egen kreditrisiko, kan fratrækkes de tilsvarende værdireguleringer af instituttets aktiver, som følge af samme ændringer i egen kreditrisiko.

FR finder det vigtigt at bibeholde muligheden for at benytte de særlige fradragsmuligheder for aktier i forsikringsdatterselskaber, som konglomeratdirektivet giver mulighed for.

FR finder det vigtigt, at reglerne ikke udelukker muligheden for efterfølgende opskrivning af nedskrevet hybrid kernekapital.

Forslaget anerkender ikke hybrid kernekapital, hvor det aftales, at betaling af renter på den hybride kernekapital er obligatorisk, hvis der udbetales dividende på egentlig kernekapital. Ligeledes anerkender forslaget ikke hybrid kernekapital, hvor det aftales, at der ikke må udbetales dividende på den egentlige kernekapital, hvis rentebetalingerne på den hybride kernekapital bortfalder. FR mener, at muligheden for at inkludere disse redskaber, bør foreligge ved tegning af hybrid kernekapital.

FR savner begrundelse for overgangsbestemmelser for hybrid kernekapital og supplerende kapital med incitament for førtidsindfrielse, der betyder, at disse instrumenter ikke kan medregnes efter første call dato for indfrielse. FR finder, at disse bør medregnes efter de sædvanlige overgangsbestemmelser for kapitalinstrumenter.

FR opfordrer til, at der arbejdes for at ændre forslaget, således at minoritetsinteresser m.m., der dækker søjle 2-kapitalkrav, kan medregnes i kapitalgrundlaget på konsolideret niveau. Hertil kommer, at FR finder, at det relevante krav ved beregningen af den andel af minoritetsinteressen eller tredjeparts hybrid og supplerende kapital, der kan medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlaget på konsolideret koncernniveau, er den del af det konsoliderede kapitalkrav, der kan henføres til datterselskabet.

FR opfordrer til, at der arbejdes for at ændre definitionen af justeret basiskapital, således at supplerende kapital kan udgøre op til 50 pct. af justeret basiskapital i relation til grænserne for store engagementer.

FR finder, at EBA's mandat for evaluering af kravene til covered bonds skal formuleres mere neutralt.

FR støtter ikke en videreførelse frem til udgangen af 2015 af Basel I-gulvet for institutter, der anvender interne metoder til opgørelse af kreditrisiko og operationel risiko til kapitaldækningsformål.

FR støtter ikke et forslag om indførelse af en eventuel national valgmulighed om offentliggørelse af solvensbehovet eller en bestemmelse, der giver tilsynsmyndigheden mulighed for at kræve offentliggørelse. FR foretrækker, at europæiske institutter opererer under samme vilkår.

FR bemærker, at et eventuelt krav om offentliggørelse af gearingsmål, herunder også offentliggørelse af gearingsmål fra myndigheders side, vil være meget uhensigtsmæssigt, så længe målet ikke er færdigkalibreret.

FR kan tilslutte sig den anførte indstilling i specialudvalgsnotatet om ledelse, da den støtter synspunktet om kravenes proportionale anvendelse.

FR finder vedrørende nomineringsudvalg, at forslaget bør tydeliggøre, at der i koncerner alene skal nedsættes ét nomineringsudvalg, som værende et udvalg under moderselskabets bestyrelse.

FR finder det særdeles uhensigtsmæssigt, at der indsættes et specifikt loft vedrørende begrænsning af poster, som en person kan have samtidigt i forskellige virksomheder. FR finder det samtidig væsentligt at få præciseret, hvad der skal forstås ved "geografisk spredning" i forbindelse med kravene om, at institutterne skal tage hensyn til mangfoldighed i bestyrelsen.

FR finder det ikke hensigtsmæssigt, hvis risikostyringsfunktionen refererer direkte til bestyrelsen, hvilket forslaget ligger op til i forbindelse med tekniske bestemmelser og behandling af risici.

FR udtrykker modstand mod delt tilsynskompetence (ved væsentlige filialer), som kan resultere i tvivl om arbejdsfordeling og ansvar mv., for så vidt angår væsentlige filialer.

FR tilkendegiver om tilsynsindgreb, at det klart skal være defineret, hvornår myndighederne kan kræve, at institutterne skal tage de nødvendige skridt, FR finder i denne forbindelse ikke, at den nuværende formulering i artikel 99 i direktivet om, at et institut er "likely to breach the requirements of this directive" er et tilstrækkeligt objektivi kriterium set i lyset af de øgede beføjelser, som gives til tilsynsmyndighederne.

FR finder, at bemyndigelserne til at udstede supplerende retsakter flere steder er meget vidtgående. Dette er derfor efter FR's opfattelse i strid med forordningen om oprettelse af EBA, som fastslår, at de supplerende regler skal være af teknisk karakter og ikke have politisk eller strategisk indhold. FR henviser eksempelvis til 'fit and proper' kriterier og retningslinjer om arten af administrative sanktioner og størrelsen.

Realkreditrådet (RR) er betænkelige ved, at EBA får beføjelser til at fastlægge tekniske standarder på mere end 50 områder uden en politisk behandling i Rådet og Parlamentet. Dette vedrører blandt andet områder, der kan få betydelige samfundsøkonomiske konsekvenser, såsom mindre institutters mulighed for at stille finansiering til rådighed til kunder. Her mener RR, at reglerne bør følge den fælles beslutningsprocedure.

RR finder det afgørende at have fleksibilitet i reglerne, således der ikke opstår tvivl om, hvorvidt det danske realkreditsystem kan videreføres i sin nuværende form under single rule book.

RR ønsker, at tab og gevinster i passiver, der opgøres til dagsværdi, som følge af ændringer i egen kreditrisiko kan fratrækkes de tilsvarende værdireguleringer af instituttets aktiver, som følge af samme ændringer i egen kreditrisiko.

RR finder det vigtigt, at reglerne for hybrid kernekapital ikke udelukker muligheden for efterfølgende opskrivning af nedskrevet hybrid kernekapital.

RR finder, at indberetning af tab på udlån med pant i fast ejendom inden for nærmere fastlagte LTV-intervaller skal tydeliggøres.

RR pointerer, at EBA's mandat for evaluering af kravene til covered bonds skal formuleres neutralt.

RR finder det vigtigt at sikre, at det fortsat vil være muligt for at institutter uden rating at stille sikkerhed for SDO'er eksempelvis i form af garantier.

RR opfordrer til, at der arbejdes for at ændre definitionen af justeret basiskapital, således at supplerende kapital kan udgøre op til 50 pct. af justeret basiskapital i relation til grænserne for store engagementer.

RR lægger vægt på, at undtagelsen fra reglerne for store engagementer også omfatter grandfathered RO'er (realkreditobligationer udstedt før 31. december 2007). RR finder, at RO'er udstedt efter 1. januar 2008 også bør være omfattet af undtagelsen. RR lægger endvidere vægt på, at der gives mulighed for at få et fradrag på indregningen af junior covered bonds (JCB'er) i opgørelsen af store engagement.

RR støtter, at den endelige definition af likvide aktiver i LCR likviditetsstandarden besluttet efter den almindelige beslutningsprocedure, og ikke, som foreslået i forslaget, af EU-Kommissionen som delegeret retsakt.

RR lægger afgørende vægt på, at realkreditobligationer ikke skal udelukkes fra at indgå i den bedste del af likviditetsbufferen. Samtidig lægger RR også vægt på, at de specificerede objektive likviditetskriterier, som skal ligge til grund for likviditetsvurderingen af aktivet, vurderes på markedsniveau. Dermed bør realkreditobligationer i Danmark vurderes under ét, mens differentiering mellem forskellige udstedelser bør ske gennem anvendelse af hair cuts.

RR finder, at det bør være tilladt at medregne obligationer udstedt af et realkreditinstitut i likviditeten, uafhængigt af om det er koncernforbundet med banken.

RR finder det problematisk, at der foreslås indført et loft, således at likviditetsindbetalingerne rent beregningsteknisk aldrig må udgøre mere end 75 pct. af likviditetsudbetalingerne. RR anfører, at begrænsningen berører institutter, hvor der foreligger en tæt sammenhæng mellem indbetalinger og udbetalinger, så som

match funding systemer. RR mener, at loftet bør fjernes, alternativt at likviditetsindbetalinger fra realkreditlån finansieret med realkreditobligationer undtages.

RR mener, at antagelsen om 50 pct. genudlån (pga. at likviditet fra udlån til ikke-finansielle kunder reduceres med 50 pct. i beregning af likviditetsinflow) bør adresseres fra dansk side, og at der bør arbejdes for en af to muligheder. Enten skal reglen ikke være gældende for forretningsmodeller, hvor nyudlån finansieres fuldt ud ved obligationsudstedelse, såsom realkreditinstitutvirksomhed, eller alternativt skal reglen modificeres således, at det kun er afdrag på hovedstolen, som skal underlægges en antagelse om 50 pct. genudlån.

RR finder det i øvrigt u hensigtsmæssigt, at forslaget indeholder en bestemmelse om, at valutasammensætningen af likviditetsbufferen skal matche de forventede udbetalinger i hver enkelt valuta. RR anfører, at bestemmelsen er særlig u hensigtsmæssig for lande i små valutaområder, og at bestemmelsen kan svække kapitalens frie bevægelighed inden for EU.

RR finder det nødvendigt at sikre, at processen omkring review clausen for likviditetsparametrene samt en analyse af nødvendigheden af bindende NSFR-krav, bliver sendt i offentlig høring. Dette så alle involverede har mulighed for at sikre, at analysen dækker alle europæiske markeder.

RR finder det også vigtigt, at de får mulighed for detaljeret at rapportere på forskellige former for realkreditlån for at underbygge den senere analyse, som skal foretages af EBA vedrørende brugen af NSFR. Således bør rapporteringskravene til NSFR specificeres på en sådan måde, at informationerne giver mulighed for at vurdere matchfundede vs. ikke-matchfundede systemer, ligesom forskelle på udlån til beboelsesejendomme og erhvervsejendomme fremgår.

RR lægger vægt på, at leverage ratio ikke indføres som bindende minimumskrav.

RR er imod, at der permanent lægges et gulv for størrelsen for tab i forbindelse med misligholdelse (LGD) på eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom under IRB metoden til opgørelse af kreditrisiko. RR anfører, at der ikke tidligere har været et gulv for LGD på erhvervsejendomme.

RR lægger vægt på, at der fra dansk side arbejdes for at sikre gulvkravsberegningen til solvensskemaet efter de gældende regler.

RR finder vedrørende sanktioner, at forslaget ikke skal fastlægge bødeniveauer.

RR finder ikke, at det er hensigtsmæssigt med en kvantitativ regulering for begrænsninger på antallet af direktør og bestyrelsesposter, som medlemmer af ledelsesorganet kan varetage.

RR tilkendegiver om tilsynsindgreb, at det klart skal være defineret, hvornår der er tale om early intervention-fase (hvor myndighederne kan kræve, at institutterne skal tage de nødvendige skridt), hvorfor der skal være klarhed og objektivitet i triggeren. RR finder ikke, at "likely to" er et tilstrækkeligt objektivi kriterium set i lyset af de øgede beføjelser, som gives til tilsynsmyndighederne.

Realkreditforeningen (RKF) finder, at det bør tillægges afgørende vægt i relation til definitionen af likvide aktiver, at dokumenterbart likvide realkreditobligationer kan indgå i likviditetsbufferen. RKF er tilfredse med, at der opstilles en liste med kriterier, som siden udmøntes konkret.

RKF finder, at den endelige definition af likvide aktiver bør fastlægges efter den almindelige beslutningsprocedure i Rådet og Europa-Parlamentet.

RKF finder i relation til opgørelse af likviditetsunderskud, at opgørelsesmetoden for likviditetsunderskuddet er både ulogisk og problematisk i et realkreditperspektiv. RKF uddyber dette ved, at for det første sker der en beskæring af forfaldne indbetalinger med 50 pct. (ved ikke-finansielle kunder), og for det andet er der en generel begrænsning af indbetalinger til 75 pct. af udbetalingerne. RKF finder, at dette kan skabe vanskeligheder i et system med match funding, og der bør derfor fra dansk side arbejdes for et mere logisk regelsæt, der tager hensyn til den danske realkreditmodel.

RKF finder i relation til egne obligationer, at disse bør medregnes i likviditetsbufferen.

I relation til likviditetskravet, "net-stable funding ratio", er RKF tilfredse med at der ikke træffes afgørelse om dette regelsæt nu.

RKF finder, at der mangler en overgangsbestemmelse vedr. realkreditobligationer udstedt før 2008, således disse kan behandles på lige fod med covered bonds ved opgørelse af store engagementer.

Danmarks Nationalbank (DN) lægger vægt på, at der fremadrettet kan føres makroprudentiel politik, således at lovgivningen skal tillade anvendelse af makroprudentielle instrumenter i nødvendigt omfang til at adressere systemiske risici.

DN mener, at der skal indarbejdes yderligere instrumenter, end forslagets tre makroprudentielle instrumenter. Det gælder eksempelvis instrumenter som gearing, likviditet, store engagementer og offentliggørelse.

DN finder endvidere, at nationale myndigheder skal kunne stramme niveauet for makroprudentielle instrumenter i forhold til et angivet minimums EU-niveau.

I forbindelse med fastsættelsen af den modcykliske kapitalstødpude finder DN, at de angivne indikatorer i direktivet ikke er en udtømmende liste. Ligeledes finder

DN det væsentligt, at der uanset valg af indikatorer gives mulighed for, at en national myndighed kan lade et kreditinstituts eksponeringer i andre lande følge de pågældende landes buffer (frivillig gensidighed).

Forsikring & Pension (F&P) finder det generelt væsentligt, at der fra dansk side arbejdes for en præcisering af, at den regulering, der er tiltænkt med CRD IV, alene er og bliver rettet mod kreditinstitutter.

For så vidt angår ledelse, vil det efter F&P's opfattelse ikke være hensigtsmæssigt at indføre en bestemt grænse for antallet af bestyrelsesposter eller ledelseshverv, som en bestemt person kan påtage sig.

F&P's finder det afgørende, at der anvendes et proportionalitetsprincip, der tager hensyn til virksomhedens størrelse og markedsområde. F&P støtter brug af comply-or-explain regler frem for bindende regulering, der risikerer at have en u hensigtsmæssig virkning i nogle selskaber.

F&P finder det væsentligt, at der ikke sker en begrænsning af muligheden for at deltage i flere bestyrelser inden for samme koncern.

Generelt støtter F&P, at mangfoldighed i bestyrelsen kan være fremmende for virksomhedens innovation. F&P anfører dog, at spørgsmålet bør anses som et nationalt anliggende, og der ikke er begrænset til det finansielle område.

F&P finder, at det bør være op til det enkelte selskab selv at vurdere, hvorvidt det er fornuftigt og relevant at etablere et risikoudvalg.

Efter F&P's opfattelse er de foreslåede sanktionsbestemmelser meget vidtgående, og de har en udformning og et anvendelsesområde, som ligger meget fjernt fra dansk lovgivning og langvarige danske retstraditioner, samt at de på en række punkter bærer præg af hastværksarbejde med bl.a. alvorlige retssikkerhedsmæssige problemer til følge.

InvesteringsForeningsRådet (IFR) er generelt positiv over for de tiltag, der vedrører styrkelse af selskabsledelsen i finansielle virksomheder. IFR finder begrænsning på antal bestyrelsesposter lavt sat. IFR finder det vigtigt, at tilsynet får mulighed for at foretage individuel vurdering, således at begrænsningen kan overskrides. Alternativt finder IFR, at begrænsningen kan udgå af forslaget.

Dansk Industri (DI) kan generelt tilslutte sig de foreløbig danske holdninger og anførte indstillinger i specialudvalgsnotatet vedrørende CRD IV.

DI nærer en generel bekymring for, at forslaget vil få den negative konsekvens, at virksomhedernes adgang til finansiering forværres. DI savner, at der fra EU-Kommissionens side gennemføres en samlet konsekvensberegning af, hvad Basel III (som ligger til grund for CRD IV) og Solvens II (om kapitalkrav til forsikrings-

og pensionselskaber) kommer til at betyde for virksomhedernes adgang til finansiering og for væksten

DI støtter, at realkreditobligationer bør kunne indgå i kreditinstitutters likviditetsopgørelse. DI er ligeledes enig i indstillingen om, at den endelige definition af likviditetsstandarden bør besluttes af Rådet og Europa-Parlamentet og ikke af EU-Kommissionen alene.

Ud fra et proportionalitetshensyn mener DI, at de foreslåede krav til finansielle virksomheders ledelse bør kunne fraviges mod, at den finansielle virksomhed redegør for, hvorfor kravene ikke er relevante. En sådan mulighed for at fravige reglerne vil i øvrigt være i tråd med, hvad der gælder om corporate governance anbefalinger generelt.

DI anfører nogle principielle bemærkninger om risikostyring og risikoudvalg. DI finder, at risikostyring er en kerneopgave for direktion og bestyrelse. DI er principielt meget kritisk indstillet over for krav om etablering af risikoudvalg under bestyrelsen. DI anfører at, et risikoudvalg kan meget vel blive en sovepude for de ansvarlige for risikostyringen, nemlig direktionen og den samlede bestyrelse.

DI anfører nogle principielle bemærkninger om begrænsningen på det antal poster et bestyrelsesmedlem kan beklæde. DI finder, at forholdet ikke egner sig til lovgivning. DI finder for det første, at det kan diskuteres, om en sådan begrænsning respekterer aktionærernes ret til at vælge netop det bestyrelsesmedlem, som de finder bedst egnet. For det andet afhænger den tid, der kræves for at varetage en bestyrelsespost betryggende, af konkrete forhold i den enkelte virksomhed og hos den enkelte person.

Danmarks Rederiforening (DR) opfordrer til, at Danmark specifikt henviser til det comply-or-explain princip, der gælder for generel dansk corporate governance regulering.

Endvidere ser DR gerne, at Danmark tager afstand fra forslaget om at etablere risikoudvalg og begrænsning af bestyrelsesposter.

DR finder muligheden for, at man kan overskride begrænsningen af antal poster efter individuel vurdering administrativ byrdefuld og uhensigtsmæssig.

Landbrug & Fødevarer (L&F) støtter overordnet set CRD IV-forslaget.

L&F finder, at det skal sikres, at 30-dages likviditetsreglen indrettes, så realkreditobligationer, der er tilstrækkeligt likvide, efter endt observationsperiode kan indgå i likviditetsreglerne på lige vilkår med eksempelvis statsobligationer.

L&F bakker op om de danske interessenter, der arbejder for, at kravene til stabil finansiering udformes, så realkreditinstitutterne også efter 2018 kan tilbyde korte rentetilpasningslån.

L&F understreger vigtigheden af, at der sammen med øgede kapitalkrav overvejes bedre fundingmuligheder for mindre lokale pengeinstitutter, da det ellers kan have negative konsekvenser.

Den danske Fondsmæglerforening har ingen bemærkninger til EU-Kommissionens forslag.

Dansk Aktionærforening (DAF) kan generelt tilslutte sig de anførte indstillinger i specialudvalgsnotatet vedrørende CRD IV. DAF finder vedrørende et forslag om nomineringsudvalg, at der i udvalget skal være en repræsentation af mindretalsaktionærer.

Advokatrådet (AR) er generelt betænkelig ved den stigende anvendelse af administrative bøder, og AR har anført, at bødestørrelsen i sig selv kan have betydning for vurderingen af, om den administrative form er retssikkerhedsmæssigt forsvarlig. I det lys er AR betænkelig ved, at sanktionsreglerne efter forslaget ikke er et nationalt anliggende, da forslaget indebærer bøder af for danske forhold usædvanlig størrelse. AR opfordrer derfor til, at der i forbindelse med undersøgelserne vedrørende forbeholdet om retlige og inde forhold, foretages en fornyet vurdering af nødvendigheden af fælles sanktionsregler.

AR peger endelig på, at det efter rådets opfattelse er meget betænkeligt, hvis forordningen får den konsekvens, at der udstedes administrative bøder i en situation, hvor overtrædelsen ikke er "objektiv konstaterbar".

Dagsordenspunkt 3: Opfølgning af G20-topmødet den 3.-4. november 2011 i Cannes

Resumé

Der ventes på ECOFIN en opfølgning på G20-topmødet i Cannes den 3.-4. november, som primært fokuserede på den økonomiske og finansielle situation, især i Europa. Der opnåedes på G20-topmødet bl.a. enighed om en handlingsplan for vækst og beskæftigelse med landespecifikke forpligtelser for G20-landene.

Baggrund

Sagen om opfølgning på G20-topmødet den 3.-4. november var oprindeligt på dagsorden for ECOFIN-mødet den 8. november 2011, men ventes i stedet drøftet på det kommende møde den 30. november.

Det ventes, at ECOFIN – på baggrund af en orientering fra det franske G20-formandskab – vil følge op på udfaldet af G20-topmødet i Cannes.

Indhold

Drøftelserne på G20-topmødet i Cannes den 3.-4. november fokuserede især på den aktuelle økonomiske og finansielle situation i Europa, herunder i Grækenland og Italien. Den globale økonomiske genopretning er blevet svagere og usikkerheden i de finansielle markeder er steget som følge af især gældsproblemerne i Europa. Der opnåedes på topmødet enighed om følgende generelle elementer i kommunikéet, suppleret med bl.a. en G20-landingsplan for vækst og beskæftigelse:

Den økonomiske og finansielle situation

Der var på G20-topmødet opbakning til beslutningerne på eurotopmødet den 26. oktober mhp. sikring af gældsholdbarhed i Grækenland, styrkelse af kapitalgrundlaget i de største europæiske banker, styrkelse af eurolandenes lånemekanisme (EFSF) mhp. at sikre den finansielle stabilitet, herunder undgå spredning af krisen til andre lande, mv. G20 lægger i kommunikéet vægt på hurtig implementering af de europæiske beslutninger. Der var endvidere opbakning i G20 til Italiens fremlagte reformtiltag og Kommissionens og IMF's forventede vurdering og overvågning heraf.

G20-handlingsplan for vækst og beskæftigelse

Der opnåedes på G20-topmødet enighed om en handlingsplan for vækst og beskæftigelse. Handlingsplanen, som er et led i G20's ramme for stærk, bæredygtig og holdbar vækst, skal sikre at G20-landene adresserer kortfristede risici og styrker det mellemfristede grundlag for vækst. Handlingsplanen indeholder en række landespecifikke forpligtelser (jf. boks 1) for G20-landene. De udviklede industrilande forpligter sig til skabe troværdighed og understøtte væksten, samt at implementere klare, troværdige og specifikke finanspolitiske konsolideringstiltag. G20-lande med fortsat stærke offentlige finanser bør lade de automatiske stabilisatorer virke samt eventuelt gennemføre diskretionære finanspolitiske lempelser til understøttelse af

den indenlandske efterspørgsel såfremt den økonomiske situation markant forværrer. G20-lande med store betalingsbalanceoverskud forpligter sig til at styrke den indenlandske efterspørgsel og øge valutakursfleksibiliteten. Alle G20-lande bør gennemføre de nødvendige strukturelle reformer mhp. at øge væksten.

Reformer af det internationale monetære system

Der opnåedes enighed om fælles G20-rammer for håndtering af store internationale kapitalbevægelser og landenes eventuelle anvendelse af kapitalkontrol samt enighed om overordnede principper for samarbejdet mellem IMF og regionale finansielle arrangementer (fx eurolandenes EFSF) i håndteringen af betalingsbalancekriser. Endvidere nåede G20 til enighed om en fortsat styrkelse af IMF's bilaterale og multilaterale overvågningsramme samt en tilpasning af IMF's forebyggende lånefacilitet til håndtering af likviditets- og betalingsproblemer i lande med generelt sunde økonomiske forhold og politikker.

Udvidelse af IMF's ressourcer

Det var på G20-topmødet enighed om at sikre, at IMF har de tilstrækkelige ressourcer til at spille sin systemisk vigtige rolle, herunder baseret på den tredobling af IMF's ressourcer som aftales i G20 i juni 2009. G20-landene erklærede sig endvidere parate til at bidrage med yderligere ressourcer til IMF om nødvendigt, hvilket G20's finansministre og centralbankschefer skal søge at finde en mulig løsning på. Af mulige løsninger nævnes bilaterale låneaftaler, tildelinger af SDR-trækningsretter til IMF-medlemslandene eller frivillige bilaterale bidrag til en særlig IMF-struktur (IMF Special Purpose Vehicle), der kan bidrage til at sikre den finansielle stabilitet i euroområdet.

Finansiel regulering

Enighed på G20-topmødet om en foreløbig liste over 29 globalt systemisk vigtige finansielle institutioner (G-SIFI) – 8 amerikanske, 4 asiatiske og 17 europæiske, herunder Nordea. Disse institutioner vil blive underlagt styrket finansielt tilsyn, nye internationale standarder for afvikling samt fra 2016 styrkede kapitalkrav. Endvidere opnåedes på topmødet enighed om behovet for styrket regulering og tilsyn af shadow banking systemer.

Finansiel transaktionsskat

På G20-topmødet drøftedes endvidere spørgsmålet om indførelse af en global skat på finansielle transaktionsskatter, hvilket der imidlertid ikke var enighed om. I kommunikéet fra G20-topmødet anerkendes det i stedet, at nogle G20-medlemmer gør sig overvejelser om beskatning af den finansielle sektor til forskellige formål, herunder i form af en finansiel transaktionsskat.

Boks 1

Uddrag af de landespecifikke forpligtelser i G20's handlingsplan for vækst og beskæftigelse

1) Håndtering af kortsigtede risici og genskabelse af finansiel stabilitet

Lande	Forpligtelser
Australien, Brasilien, Canada, Indonesien, Kina, Korea og Tyskland	Afhængig af landespecifikke forhold, lade automatiske stabilisatorer virke og – hvor passende – gennemføre diskretionære finanspolitiske lempelser, hvis den økonomiske situation forværres mærkbart. De mellemfristede finanspolitiske målsætninger fastholdes.
EU/Euroområdet	Implementering af eurotopmødeaftaler fra 21. juli og 26. oktober, herunder styrkelse af EFSF's kapacitet til op mod EUR 1.000 mia., styrket økonomisk overvågning og styring, finanspolitiske konsolideringer samt styrke europæiske bankers kapitalgrundlag senest i juni 2012.
USA	Sikre rettidig implementering af pakke af kortsigtede tiltag (offentlige investeringer, skattereform samt jobtiltag) med henblik på at understøtte den økonomiske genopretning, konsistent med en mellemfristet konsolideringsplan.
Italien	Opnå en hurtigt aftagende gældskvote allerede fra 2012 og tæt på balancerede budgetter i 2013, baseret på fuld implementering af EUR 60 mia. konsolideringspakke vedtaget i efteråret 2010 og tiltagene præsenteret på eurotopmødet den 26. oktober (øget pensionsalder, salg af statslige aktiver for EUR 5 mia. i de kommende 3 år samt nedsættelse af komité til udvikling af plan for afvikling af offentlige gæld).
Japan	Omgående implementering af betydelige finanspolitiske tiltag til genopbygning af offentlige finanser efter jordskælvet (svarende til ca. 4 pct. af BNP). Halvering af budgetunderskud fra 2010 til 2015 mhp. overskud senest i 2020. Implementering af skattereform, herunder gradvis forøgelse af "consumption tax" til 10 pct. i 2015.
Emerging markets	Vedtage makroøkonomiske politikker mhp. at styrke økonomiernes modtandskraft. Emerging markets med betalingsbalanceoverskud vil gennemføre initiativer til at orientere sig mod en indenlandsk drevet vækst.

2) Mellemfristede tiltag til understøttelse af holdbar vækst

Lande	Forpligtelser
Australien, Canada, Frankrig, Tyskland, Italien, Korea, Spanien, UK og USA	Gennemførelse af klare og troværdige finanspolitiske konsolideringsstrategier til halverings af budgetunderskud fra 2010 til 2013 samt stabilisere eller reducere gældskvoten fra 2016.
EU/euroområdet	Inden udgangen af 2012 sikre vedtagelse af 12 prioriterede forslag til styrkelse af Indre Marked. Imødekommelse af mål i EU2020 om beskæftigelsesfrekvens på 75 pct. og forbedret uddannelsesniveau.
USA	Sikre aftagende gældskvote fra midten af årtiet. Identificering af yderligere budgetforbedringer for USD 1.200-1.500 mia. frem mod 2021 begyndende i FY2013. Stramningerne kommer oven i de diskretionære stramninger i 2011 Budget Control Act, som sikrer USD 1.000 mia. i budgetforbedring frem mod 2021. Initiativerne vil inkludere udgiftsbesparelser, herunder af entitlement programs samt en skattereform. Øget udbredelse af automatisk pensionsindbetaling vil bidrage til at øge den private opsparing og rebalancere amerikansk økonomi.
Kina	Rebalancere økonomien over mod indenlandsk efterspørgsel, herunder ved at styrke de sociale sikkerhedsnet og øge husholdningernes indkomst (bl.a. skabe 45 mio. jobs i byområder og reducere egenbetaling i sundhedssystem). Fortsatte tiltag til øget valutakursfleksibilitet og langsommere opbygning af valutareserver. Fremskynede balance på betalingsbalancen.
Tyskland	Reducere budgetunderskud fra 4,3 pct. af BNP i 2010 til 1½ pct. af BNP i 2011. Balanceret saldo fra 2014 og frem. Implementere tiltag til styrkelse af indenlandske forbrugs- og investeringskvote over tid, herunder ved at adressere de hindringer, der forårsager lav investeringstilbøjelighed og høj privat opsparing. Styrke erhvervsfrekvensen og tilgangen af arbejdskraft fra udlandet. Øge udgifter til uddannelse og forskning med EUR 12 mia. frem mod 2013.
UK	Gennemførelse af finanspolitisk konsolideringsplan fremsat i 2010 Spending Review. Strukturelle reformer, herunder mhp. at sikre en vækstvenlig finanspolitisk tilpasning og adressere langsigtede udgiftspres og -ubalancer. Øge statslig pensionsalder fra 65 til 66 over perioden 2020-2026.
Japan	Implementering af ny innovativ vækststrategi mhp. at øge nominel og real BNP-vækst med 3 pct. hhv. 2 pct. frem mod 2020.
Frankrig	Reducere budgetunderskud til 3 pct. af BNP i 2013 via strammere udgiftsrammer for stat og sundhedsforsikringer. Indskrivning af nuværende finanspolitiske regler i forfatningen.

Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke været hørt om sagen.

Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Sagen har ikke konsekvenser for dansk ret.

Statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ikke statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ikke direkte samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark. Overordnet ventes G20-arbejdet som helhed at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, i det omfang det understøtter global økonomisk vækst og finansiell stabilitet.

Høring

Sagen har ikke været i høring.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen forelagdes Folketingets Europaudvalg til orientering den 4. november 2011 forud for Rådsmødet (ECOFIN) den 8. november 2011.

Holdning

Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side ventes man at kunne tage opfølgningen på G20-topmødet til efterretning.

Andre landes holdning

Landene ventes generelt at tage opfølgningen på G20-topmødet til efterretning.

Dagsordenspunkt 5: Årlig vækstundersøgelse

Resumé

Rammen for de økonomiske samarbejdsprocesser i EU, Det Europæiske Semester, indledes med den "Årlige vækstundersøgelse" (Annual Growth Survey) udarbejdet af Kommissionen. Vækstundersøgelsen for 2012 ventes offentliggjort ultimo november 2011. Undersøgelsen ventes i sin form i hovedtræk at ligne den første vækstundersøgelse, der blev offentliggjort i januar 2011. Vækstundersøgelsen ventes dog denne gang også at adressere europluspagten og de mål og tiltag som de deltagende lande har forpligtet sig til. Vækstundersøgelsen ventes præsenteret af Kommissionen på ECOFIN d. 30. november 2011, men vil først blive substansbehandlet mhp. rådskonklusioner i starten af 2012.

Baggrund og indhold

I første halvår 2012 – under det danske formandskab – skal rammen for de økonomiske samarbejdsprocesser i EU, Det Europæiske Semester, gennemføres for første gang efter ikrafttrædelsen af det reformerede økonomiske samarbejde, herunder de styrkede finanspolitiske regler i Stabilitets- og Vækstpagten og det nye samarbejde om makroøkonomiske ubalancer. Formålet med det Europæiske Semester er at styrke "ex ante koordinationen" af den økonomiske politik, dvs. at have drøftelser af EU-landenes økonomiske politik forud for vedtagelsen af national politik.

Det europæiske semester starter med Kommissionens offentliggørelse og Rådets drøftelser af den årlige vækstundersøgelse. Den Årlige Vækstundersøgelse er tænkt som et redskab, som skal sikre grundige fælles drøftelser af økonomiske udfordringer, og som skal danne grundlag for økonomiske anbefalinger til EU-landene. Kommissionen har valgt at fremrykke offentliggørelsen af den årlige vækstundersøgelse til november 2011 for på den måde, at give medlemslandene mere tid til at forholde sig til rapportens analyser og anbefalinger.

Den årlige vækstundersøgelse ventes i hovedtræk at ligne den første vækstundersøgelse fra januar 2011. Vækstundersøgelsen ventes således at redegøre for de makroøkonomiske og strukturelle økonomiske udfordringer for EU, og at komme med en række overordnede anbefalinger til EU-landene. Vækstundersøgelsen ventes endvidere at adressere EU's vækststrategi og gennemgå fremskridtene mod hovedmålene i Europa 2020-strategien, samt europluspagten og de mål og tiltag, som de deltagende lande har forpligtet sig til.

ECOFIN ventes i starten af det nye år at drøfte konklusionerne og anbefalingerne i Vækstundersøgelsen (formentlig i januar), og derefter at vedtage rådskonklusioner på baggrund af Vækstundersøgelsen (formentlig i februar).

Vækstundersøgelsen og rådskonklusionerne vil blive forelagt for EU's stats- og regeringschefer på Det Europæiske Råd primo marts 2012. DER ventes på denne baggrund at vedtage konklusioner mhp. EU-landenes udarbejdelse og fremlæggelse af deres stabilitets- og konvergensprogrammer med mellemfristede økonomiske

politiske planer samt deres nationale reformprogrammer i april 2012. Dette afslutter den første del af det europæiske semester. Den anden del af det europæiske semester afsluttes med, at ECOFIN og DER på grundlag af landenes programmer og Kommissionens vurderinger heraf vedtager landespecifikke anbefalinger til de enkelte lande.

Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

Statsfinansielle konsekvenser

Ikke relevant.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Initiativer, der styrker overvågningen samt koordineringen af EU-landenes økonomiske politik og bidrager til sundere økonomisk politik, herunder gennem strukturreformer samt tidligere korrektion af ubalancer, har positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Det Europæiske Semester trådte i kraft fra 2011 og det er dermed anden gang, at Kommissionen udarbejder en Årlig Vækstundersøgelse. Forslaget om et Europæisk Semester blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg forud for ECOFIN d. 13. juli 2010 samt til orientering forud for ECOFIN den 7. september 2010.

Holdning

Foreløbig dansk holdning

Regeringen forventer at tage præsentationen af den Årlige Vækstundersøgelse til efterretning.

Andre landes holdning

EU-landene ventes generelt at tage præsentationen af den Årlige Vækstundersøgelse til efterretning.

Dagsordenspunkt 7: EU-statistikker

Resumé

ECOFIN ventes på mødet den 30. november at vedtage rådskonklusioner vedrørende europæisk statistik. Konklusionerne ventes at berøre en række temaer, herunder styringsprincipper for statistikproduktionen (statistical governance), de fortsatte bestræbelser på at fremme effektivitet, reduktion af svarbyrde, prioritering og forenkling i statistikproduktionen, bidrag til at forebygge uforholdsmæssigt store underskud samt status vedrørende kravene til informationer i ØMU'en.

Baggrund og indhold

ECOFIN ventes at vedtage konklusioner om statistik med følgende forventede overordnede indhold:

Styringsprincipper for statistikproduktionen (EU Statistical Governance)
Rådet støtter revisionen af den europæiske statistiske adfærdskodeks, som det europæiske statistiske system gennemførte i september 2011, da den bl.a. styrker statistikproducenternes faglige uafhængighed, mere bredt dækker brugen af administrative data og sætter klarere kriterier for forpligtigelsen til at levere statistik af høj kvalitet.

Det Rådgivende Organ for Statistisk Styring på Europæisk Plan (European Statistical Governance Advisory Board, ESGAB) aflægger årligt en uafhængig rapport, der vurderer i hvor høj grad styringen af det europæiske statistiske system³ er i overensstemmelse med principperne i den europæiske statistiske adfærdskodeks. Rapporten beskriver bl.a., at der stadig er udeståender i en række lande i forhold til f.eks. uafhængig udpegning af de nationale statistiske styringsorganer. Navnlige fremhæver ESGAB følgende anbefalinger:

- medlemslandene accelererer tilpasningen af national lovgivning til principperne i det europæiske statistiske adfærdskodeks og den europæiske statistiske lovgivning,
- den formelle efterlevelse af den europæiske statistikforordning og den statistiske adfærdskodeks suppleres med en hurtigere gennemførelse af de anbefalinger til forbedringer, hvilket ESGAB er fremkommet med i sine landerapporter (peer reviews).

ECOFIN ventes at hilse ESGAB's rapport velkommen og ventes på den baggrund at drage rådskonklusioner, hvor

- regeringerne anerkender deres medansvar for at styrke troværdigheden af officiel statistik og overvejer de nødvendige skridt for en hurtig gennemførelse af forpligtelsen til at sikre tillid til statistikkerne,
- Kommissionen fremsætter forslag om ændring af forordning nr 223/2009 om europæisk statistik med det formål at styrke rammerne for styring af statistikproduktionen med særlig henblik på faglig uafhængighed.

³ Inkluderer bl.a. de samlede nationale statistikmyndigheder

Effektivitet, svarbyrde, prioritering og forenkling

I 2009 vedtog Kommissionen en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om produktionsmetoder for EU-statistik og visioner for det næste tiår. Formålet var at anvise mere effektive måder at producere europæisk statistik på.

ECOFIN ventes at hilse en fælles strategi vedtaget af det europæiske statistiske system (ESS) velkommen og ventes på den baggrund at opfordre til, at

- fortsætte bestræbelserne på at reducere svarbyrden, forenkle og prioritere uden at forringe kvalitet og tilgængelighed af væsentlige statistiske data, som ligger til grund for politiske beslutninger i EU,
- etablere passende samarbejdsaftaler mellem statistikmyndigheder og andre offentlige institutioner under hensyntagen til databeskyttelse, fortrolighed og koordinering inden for og mellem medlemslande,
- tage nødvendige skridt med hensyn til omkostningerne af udenrigshandelsstatistikken for at tage hensyn til nuværende og fremtidige brugerbehov og tage effektive skridt til at reducere svarbyrden ved at genudvikle samhandelsstatistikken mellem medlemsstaterne i EU (Intrastat).

Desuden ventes ECOFIN at anerkende

- vigtigheden af bestræbelserne i ESS på at forenkle de statistiske krav gennem ændrede lovkrav mv.,
- at forbedret effektivitet i europæisk statistik vil give langsigtede strategiske muligheder, når de kombineres med en velfungerende strategi for prioritering og forenkling, men samtidig at mange projekter vil kræve betydelige investeringer i starten.

Endelig ventes ECOFIN at opfordre medlemslandene til, at

- sikre tilstrækkelige ressourcer på nationalt niveau til de indledende investeringer.

Proceduren for uforholdsmæssigt store underskud

Rådsforordning (EF) nr. 479/2009 som fastlægger reglerne og procedurerne for medlemslandenes indberetning om uforholdsmæssigt store underskud, som blev ændret i 2010, giver Kommissionen adgang til at kontrollere beregningerne af de offentlige underskud og gæld med udgangspunkt i klassifikationer og definitioner i det Europæiske Nationalregnskabssystem. Ændringen gav bl.a. Kommissionen, under særlige omstændigheder, adgang til en mere vidtgående kontrol af de indberettede data og de til grund liggende regnskabs kvaliteter. I lyset af den seneste tids usikkerhed om kvaliteten af de data, der ligger til grund for opgørelsen af de offentlige finanser i flere EU-lande har Kommissionen (Eurostat) igangsat nogle initiativer til at bidrage til at forebygge store uregelmæssigheder.

I den sammenhæng ventes ECOFIN at hilse velkommen, at

- Kommissionen (Eurostat) påtager sig ledelsen af en undersøgelse af egnetheden af de internationale standarder for offentlige regnskaber i forlængelse af Rådskonklusionerne fra 20. juni 2011 og Rådets direktiv om medlemssta-

ternes regnskabs- og budgetsystemer og ser frem til undersøgelsens resultater i slutningen af 2012

EFC status rapport 2011 vedr. kravene til information i ØMU'en

Der udgives årligt en statusrapport vedr. det aktuelle behov for produktion af europæisk statistik i ØMU-samarbejdet, og om landene leverer statistikken til tiden. Rapporten beskriver, at der er sket fremskridt bl.a. ifm. udarbejdelsen af økonomiske indikatorer (the Principal European Economic Indicators PEEIs), men at der stadig er potentiale for forbedring af enkelte PEEI-indikatorer.

På baggrund af EFC statusrapporten ventes ECOFIN, at

- byde fremskridtene siden 2010 velkommen og notere, at tilgængelighed og kvalitet af PEEI-statistikker er forbedret, men at en indikator for hussalg endnu ikke er tilgængelig. Rettidigheden af PEEI-statistikker er svagt forbedret, men offentliggørelsestidspunkter er fortsat noget efter målsætningen for kvartalsvise sektorkonti, nationalregnskabets beskæftigelsestal og prisindeks for boliger,
- byde strategi og tidsplan for den yderligere udvikling af PEEI-statistikkerne velkommen og anerkender, at nogle tiltag kan tage mange år at gennemføre,
- byde fremskridtene for at møde strukturelle behov for statistik velkommen og understrege behovet for fortsat arbejde på dette område, som det er beskrevet i rapporten fra EFC,
- opfordre Eurostat og ECB til at fremlægge en opdateret EFC status rapport om opfyldelsen af de opdaterede ØMU statistikbehov i 2012.

Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

Statsfinansielle konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser. Sikring af den højeste kvalitet i europæisk statistik generelt giver dog et bedre grundlag for at føre økonomisk politik, bl.a. inden for rammerne af Stabilitets- og Vækstpagten, hvilket har positive samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Har ikke været sendt i høring.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Holdning**Dansk holdning**

Regeringen kan generelt støtte de ventede rådskonklusioner, herunder at den europæiske produktion af statistik er af højeste kvalitet, og at produktionen i det europæiske statistiske system skal være i overensstemmelse med principperne i den europæiske statistiske adfærdskodeks.

Regeringen støtter, at den europæiske statistikproduktion løbende udvikles for at imødekomme efterspørgslen efter statistik, herunder ifm. det økonomiske samarbejde i EU. Regeringen hilser derfor fremskridtet med udviklingen af PEEI-indikatorerne velkommen og støtter at den fremtidige statistikproduktion fokuseres og prioriteres i forhold til den efterspurgte information. Endelig støtter regeringen, at den konkrete gennemførelse af forslagene skal sikre et rimeligt forhold til de øgede omkostninger, og at der arbejdes for at begrænse de øgede omkostninger mest muligt.

Andre landes holdninger

Der forventes generel tilslutning fra medlemslandene til rådskonklusionerne.

Dagsordenspunkt 10: Revision af direktiv om investorgarantiordninger

Resumé

Kommissionen har den 12. juli 2010 som opfølgning på den finansielle krise og de klager, som Kommissionen i de senere år har modtaget fra investorer om anvendelsen af investorgarantiordningsdirektivet foreslået en revision af direktivet. Kommissionen foreslår justeringer og harmoniseringer i forhold til anvendelsesområdet, dækning finansiering udbetalingsfrist m.v. Ændringerne skal øge effektiviteten og sikre ensartede konkurrencevilkår i EU på området. Forventningen er, at formandskabet vil afsøge muligheden for at nå enighed om en generel indstilling for Rådet på COREPER den 23. november 2011. Det forventes, at der vil kunne opnås enighed om det foreliggende kompromisforslag blandt EU-landene. Herefter vil trialogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blive indledt.

Nedenstående er udarbejdet på baggrund af Kommissionens forslag KOM(2010)371 samt formandskabets seneste kompromistekst.

KOM(2010) 371

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2010) 371 af 12. juli 2010 fremsat forslag til revision af direktiv 97/9/EF om investorgarantiordninger (investorgarantidirektivet). Forslaget er baseret på art. 53, stk. 1 i Traktat om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og er omfattet af den almindelige lovgivningsprocedure. Kommissionen foreslår på et overordnet plan justeringer og harmoniseringer i forhold til anvendelsesområdet, dækning, finansiering, udbetalingsfrist m.v.

Investorgarantidirektivet beskytter investorer i forbindelse med værdipapirinvesteringer mod risikoen for svig, administrative forsømmelser eller driftsfejl, som gør et investeringsselskab, f.eks. et fondsmæglerselskab eller et pengeinstitut (værdipapirhandlere), som på vegne af kunder foretager handel med værdipapirer, ude af stand til at tilbagelevere kunders aktiver (værdipapirer). Beskyttelsen omfatter ikke investeringsrisici, f.eks. hvis værdien af en konkret investering falder.

Kommissionen vurderer at en revision af investorgarantidirektivet er nødvendig af hensyn til at bevare tilliden i det finansielle system og sikre en bedre beskyttelse af investorer i lyset af udviklingen på de finansielle markeder og den finansielle krise, herunder som følge af en række sager i visse medlemslande med store tab for investorerne til følge, hvor Kommissionen i opfølgning herpå har modtaget en række klager over ordningernes dækning og finansiering og forsinkelser i forbindelse med udbetaling af garantibeløbet.

Pengeinstitutter (værdipapirhandlere) i Danmark medvirker til at sikre investorernes ejendomsret til værdipapirerne. Dette sker via registrering i kundens navn i en værdipapircentral eller ved individualisering. For danske værdipapirer sker dette ved, at hver kundes beholdning af værdipapirer skal registreres på kundens eget

værdipapirdepot i VPS (tidligere Værdipapircentralen). For udenlandske værdipapirer sker det ved, at værdipapirhandleren holder alle sine kunders værdipapirer på et eller flere samledepot(er), der er helt adskilt fra værdipapirhandlerens eget værdipapirdepot. Den danske Garantifond for indskydere og investorer, der indenfor fastsatte grænser yder dækning for kontante indskud i de dækkede institutter og for tab i forbindelse med manglende tilbagelevering af kunders værdipapirer, hvis et institut, der er omfattet af dækning, går i betalingsstandsning eller går konkurs, vil i relation til investorgaranti alene skulle yde dækning i de tilfælde, hvor investorerens ejendomsret ikke er sikret. Det kan f.eks. skyldes tilfælde, hvor der er begået fejl i pengeinstituttets registrering af ejerskab eller begået en svigagtig handling. Investorgarantien forventes derfor kun i helt ekstreme tilfælde at kunne komme i anvendelse i Danmark.

Forslaget indgår i en større pakke om garantiordninger, som endvidere omfatter et forslag om ændring af direktiv om indskydergarantiordninger og en hvidbog om forsikringsgarantiordninger.

Europa-Parlamentet fastlagde sin førstebehandlingsholdning i sagen den 5. juli 2011. Forventningen er, at formandskabet vil afsøge muligheden for at nå enighed om en generel indstilling for Rådet på COREPER den 23. november 2011. Forslaget har i regi af Rådet foreløbigt været behandlet på rådsarbejdsgruppeniveau. Det forventes, at der vil kunne opnås enighed blandt medlemslandene om det foreliggende kompromisforslag, som vil udgøre Rådets mandat til formandskabet i de videre dialogforhandlinger. Videre dialogforhandlinger ventes at søge at nå et kompromis i sagen med Europa-Parlamentet i en tidlig andenbehandlingsløsning.

Indhold

Nedenfor følger i et prioriteret uddrag de centrale elementer af det seneste kompromisforslag:

- Tilpasning til MiFID-direktivet
- Dækning
- Formue og bidrag
- Udbetalingsfrister
- Information af investorer
- Implementering og ikrafttræden

Tilpasning til MiFID-direktivet

Anvendelsesområdet i det gældende direktiv er afgrænset ved henvisning til investeringservice, som defineret i direktiv om investeringservice. MiFID-direktivet⁴ har ophævet investeringsservicedirektivet og udvidet anvendelsesområdet for investeringstjenester, der er omfattet af den sektorspecifikke lovgivning (f.eks. er

⁴ Direktiv 2004/39/EF om markeder for finansielle instrumenter.

driften af multilaterale handelsfaciliteter nu omfattet af anvendelsesområdet for MiFID).

Forslaget præciserer således, at enhver form for investeringsservice og aktivitet, som falder ind under MiFID, bør være omfattet af direktivet, og at hvis investeringsselskaber (som defineret i MiFID-direktivet) faktisk opbevarer kundeaktiver, bør kunder være berettiget til at være dækket af garantiordningen. Dette gælder, uanset om selskabet gør dette i strid med en begrænsning i sin tilladelse og uanset arten af den investeringsservice, det yder. Dette mindsker investors behov for at sætte sig ind i omfanget af investeringsselskabets autorisation, for at afklare omfanget af den konkrete beskyttelse under investorgarantien.

En anden ændring vedrører klassificering af kunder. Direktivet finder potentielt anvendelse på alle kategorier af investorer. Kommissionen vurderer, at mere sofistikerede kunder imidlertid normalt er bedre i stand til at udvælge og overvåge formidlernes aktiviteter. Af den grund kan national lovgivning i dag udelukke professionelle og institutionelle investorer fra dækning. Da det nuværende direktiv kom før MiFID, er der ikke sammenfald mellem listen over professionelle og institutionelle investorer i direktivet og den tilsvarende liste i MiFID. I forslaget tilpasses klassifikationen af kunder i investorgarantiordningsdirektivet til MiFID's definition af kunder, der her anses for professionelle.

Dækning

Forslaget øger minimumsgarantiniveaueet til EUR 30.000 – fra tidligere EUR 20.000 – men indsætter samtidig en maksimumdækning på EUR 100.000. Desuden gives Kommissionen bemyndigelse til ved delegerede retsakter hvert femte år at tilpasse dækningsbeløbet af hensyn til prisudviklingen.

Kommissionen vurderer, at der for så vidt angår kreditinstitutter kan opstå tvivl om, hvorvidt dækningen skal udredes i henhold til dette direktiv snarere end i henhold til direktivet om indskudsgarantiordninger, når midlerne deponeres i et pengeinstitut i forbindelse med ydelse af investeringsservice. For at tage højde for den mulige usikkerhed i forbindelse med pengeinstitutter, som både leverer services i forbindelse med bankvirksomhed og investeringsservice, foreslås, at investoren i tilfælde af tvivl skal have udbetalt beløbet efter indskydergarantien, hvor der ydes et højere dækningsbeløb.

I øjeblikket udelukkes krav om garanti, hvor der er afsagt straffedom for hvidvaskning af penge, men ikke krav om garanti fra investorer, som er involveret i insiderhandel eller kursmanipulation (markedsmissbrug). Forslaget udelukker eksplicit også krav om garanti, hvor investoren er involveret i markedsmissbrug.

National lovgivning kan aktuelt begrænse garantien, således at en kunde bærer en del af tabet inden for garantiløftet. Forslaget fjerner denne mulighed for selvrisiko. Endvidere kan medlemslandene ikke længere udelukke midler i andre valutaer end medlemslandets, herunder EUR, fra dækning.

Dækningen er baseret på et hjemlandsprincip, hvor fonden dækker de virksomheder, der har tilladelse i landet, herunder deres evt. udenlandske filialer.

Formue og bidrag

I det gældende direktiv om investorgarantiordninger er metoderne til finansiering af ordningerne ikke harmoniseret.

I det oprindelige forslag havde Kommissionen foreslået en minimumsharmonisering af investorgarantiordningernes formuer i EU på mindst 0,5 procent af værdien af de midler og finansielle instrumenter, som investeringsselskaber eller investeringsforeninger opbevarer, administrerer eller forvalter, og som er omfattet af garantiordningens beskyttelse. Ordningerne skulle finansieres fuldt ud af opsparede bidrag. Det fastsatte niveau for minimumsformue skulle nås inden for en 10 års periode. Kommissionen havde desuden foreslået, at der skulle kunne opkræves ekstraordinære bidrag på op til 0,5 pct. af de omhandlede omfattede midler og finansielle instrumenter, hvis målet for finansieringsniveauet var utilstrækkeligt til at dække garantikravet, og under betingelse af at de ekstraordinære bidrag fra medlemmerne af en ordning ikke ville bringe stabiliteten i det finansielle system i fare, herunder f.eks. i form af at skulle forestå yderligere bidrag i en situation, hvor sådanne medlemmer oplever et konjunkturmæssigt pres på deres virksomhed. Kommissionen havde ligeledes foreslået, at ordningerne som sidste udvej skulle have mulighed for at låne fra andre landes garantiordninger, når ordningens øvrige finansieringskilder var udtømte. Lån til andre landes garantiordninger skulle tilbagebetales inden for 5 år og forrentes med renten på ECB's marginale udlånsfacilitet.

Formandskabet har i det seneste kompromisforslag helt fjernet harmoniseringen af finansiering af investorgarantiordningerne fra forslaget, herunder bestemmelserne om en gensidig lånefacilitet. I stedet fastsættes fælles overordnede principper for finansiering af investorgarantiordningerne, således at medlemsstaterne sikrer, at den fornødne finansiering er til stede, men hvor landene selv kan afgøre balancen mellem forudgående (ex-ante) og efterfølgende (ex-post) finansiering. Desuden er der indsat en revisionsklausul med henblik på at Kommissionen vurderer spørgsmålet om finansiering inden for et par år.

Udbetalingsfrister

I det gældende direktiv om investorgarantiordninger findes ikke en frist for udbetaling af garantibeløb, men alene en pligt til at udbetale pligtige garantibeløb hurtigst muligt.

Forslaget indfører en frist for udbetaling af garantibeløb, som er senest 3 måneder efter, at kravets berettigelse og størrelse er blevet fastslået. Der indføres endvidere en pligt for ordningerne til at udbetale en del af garantibeløbet inden for 3 måneders fristen, når kravet er behørigt efterprøvet. Den resterende del af udbetalingen kan tilbageholdes indtil kravets berettigelse og størrelse er fastslået. Når en sag er

meget kompleks, og når opgørelsen af hele kravet for en investor ikke kan fastslås indenfor fristen, åbnes således for at foretage delvise udbetalinger for de krav, der kan fastslås.

Det præciseres, at det er de kompetente myndigheder (tilsynsmyndigheden), der skal konstatere, om et selskab er ude af stand til at indfri sine forpligtigelser over for investorer inden for 3 måneder

Information af investorer

Investorer og potentielle investorer skal ifølge det gældende direktiv underrettes om, hvilken investorgarantiordning de er tilsluttet, herunder om dækningens størrelse og rækkevidde. Medlemslandene påser at denne underretning overholdes.

Forslaget supplerer investeringsselskabers pligt til at underrette nye kunder om garantiordninger med krav om at give yderligere oplysninger om, hvad der er omfattet, og hvordan det anvendes i grænseoverskridende situationer, herunder krav om at forklare at visse tab, som følge af investeringsrisici (f.eks. tab ved at en investering falder i værdi), ikke giver anledning til udbetaling af garantibeløb.

Implementering og ikrafttræden

Medlemsstaterne skal implementere direktivet senest 1½ år efter direktivets ikrafttræden.

Hjemmelsgrundlag

Forslaget er baseret på art. 53, stk. 1 i Traktat om den europæiske unions funktionsmåde (TEUF) og er omfattet af den almindelige lovgivningsprocedure.

Nærhedsprincippet

Formålet med forslaget er ifølge Kommissionen at øge funktionaliteten af det indre marked for investeringsservice samt øge investorbeskyttelsen og investortiliden i EU.

Kommissionen anfører, at i betragtning af at ydelser af investeringsservice er en grænseoverskridende aktivitet, bør investeringsselskaber behandles ens i de forskellige medlemslande, når de ikke er i stand til at tilbagelevere kunders aktiver. Investorer i alle medlemslande bør have samme beskyttelsesniveau. Kommissionen vurderer, at en EU-tilgang er nødvendig for at undgå ulige konkurrencevilkår investeringsselskaberne imellem i de forskellige medlemslande og konkurrenceforvridning mellem pengeinstitutter og investeringsselskaber.

Kommissionen finder, at målene med forslaget ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemslandene selv indenfor den nuværende EU-ramme i form af minimumsharmoniseringsbestemmelser. Der er tale om et direktiv, der ændrer det gældende direktiv på området.

Regeringen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 5. juli 2011 førstebehandlet forslaget.

Europa-Parlamentet støtter fuld harmonisering af dækningsbeløbet – i modsætning til minimumsharmonisering – med et fastsat garantiniveau på 100 000 EUR. Europa-Parlamentet finder, at et højere fast garantiniveau vil forbedre den grænseoverskridende konkurrence og være i investorernes interesse.

Europa-Parlamentet støtter en harmonisering af finansieringen af investorgarantiordningerne og går ind for et minimumsmålfinansieringsniveau og forhåndsfinansiering. Europa-Parlamentet finder, at medlemsstaterne skal sikre, at der fastsættes et målfinansieringsniveau for hver ordning på mindst 0,3 % af værdien af de midler og finansielle instrumenter, som opbevares, administreres eller forvaltes af investeringsselskabet. Der bør sikres en forhåndsfinansiering og denne bør inden for en periode på fem år - i stedet for ti år, som oprindeligt foreslået af Kommissionen - være nået op på målfinansieringsniveauet i alle medlemsstater. Europa-Parlamentet støtter desuden, at Kommissionen bemyndiges til ved delegerede retsakter at ændre minimums målfinansieringsniveauet.

Europa-Parlamentet finder endvidere, at bidraget til en ordning bør fastsættes for hvert medlems vedkommende på grundlag af omfanget af den påtagne risiko. For at opnå et vist niveau af harmonisering finder Europa-Parlamentet, at Kommissionen bør have adgang til ved delegerede retsakter nærmere at fastsætte, hvordan bidraget bør fastsættes for hvert medlem af en ordning.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Direktivforslagets område er reguleret i lov om en garantifond for indskydere og investorer med tilhørende bekendtgørelse, som vil skulle tilpasses i forhold til de i direktivet foreslåede ændringer mht. bl.a. et øget minimums- samt maksimumgarantiniveau og pligt til delvise udbetalinger, under nærmere fastlagte betingelser. Forslaget ventes således at medføre et behov for tilpasning af gældende dansk ret.

I henhold til lov om en garantifond for indskydere og investorer beregnes institutternes individuelle bidrag med udgangspunkt i dækkede midler og dækkede værdipapirer. Finansiering af investorgarantiordningen er opdelt i en pengeinstitutafdeling og en fondsmæglerselskabsafdeling. Pengeinstitutafdelingens nettoformue til investorgarantiordningen skal udgøre mindst 180 mio. kr., og Fondsmæglerselskabsafdelingens nettoformue skal udgøre mindst 10 mio. kr. Op til 75% af formuen kan bestå af ikke indbetalte midler, men som f.eks. tilsagn. De nærmere regler for fordeling fremgår af bekendtgørelse om Garantifonden for indskydere og investorer.

Garantifonden for indskydere og investorer skal være i stand til at foretage udbetalinger samt overføre indskud og midler til konti i andre institutter snarest muligt

og senest 20 hverdage efter betalingsstandsningens eller konkursens indtræden. Det er en betingelse for udbetalingen, at kravet er behørigt efterprøvet. Ved betalingsstandsning indtræder Fondens forpligtelser, først 5 hverdage efter at anmeldelse af betalingsstandsning har fundet sted. Der er ikke fastsat regler om delvise udbetalinger fra Fonden i dag.

Statsfinansielle konsekvenser

Formålet med forslaget er bl.a. at sikre en mere effektiv dækning af investorer. Udgifter til investorgarantiordningen dækkes af institutterne selv. Et eventuelt behov for øget tilsynsindsats fra Finanstilsynet overfor investorgarantiordningen vil skulle dækkes af den finansielle sektor i overensstemmelse med normal praksis for Finanstilsynets tilsynsvirksomhed.

Samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen har i forbindelse med direktivforslaget fremlagt en konsekvensanalyse.

Kommissionen vurderer, at forslaget vil bidrage til at understøtte tilliden til det finansielle system og yde investorer bedre beskyttelse, idet investorgarantiordninger vil kunne beskytte investorer som en sidste udvej, hvis andre vigtige forsigtighedsregler svigter. Det vurderes, at beskyttelse af investorer og dermed tilliden til investorgarantiordningen vil blive styrket i medfør af en højere potentiel kompensation.

Øgede krav til investorgarantiordningers formuer vil ifølge Kommissionen endvidere reducere risikoen for, at investorgarantiordningen ikke vil være i stand til at honorere eventuelle forpligtelser.

Det vurderes på den baggrund, at forslaget vil have positive samfundsøkonomiske konsekvenser i det omfang forslagets formål opfyldes.

Høring

Se bilag 1.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2010.

Holding

Regeringens holdning

Regeringen støtter generelt det foreliggende kompromisforslag fra formandskabet.

Det foreliggende kompromisforslag omfatter ikke en harmonisering af investorgarantiordningernes finansiering, men hvis spørgsmålet bliver aktuelt i de videre forhandlinger, støtter regeringen en harmonisering af investorgarantiordningernes

finansiering under forudsætning af, at der fastsættes et lavt målniveau for fondenes størrelser, og at den minimale risiko for udbetalinger i visse medlemsstater tages i betragtning ved fastsættelse af målniveauet. Det kan eventuelt ske i form af mulighed for særlige ordninger for lande med meget sikre værdipapirafviklingssystemer.

Andre landes holdninger

EU-landene forventes generelt at kunne støtte det foreliggende kompromisforslag. En række lande stiller sig skeptisk ift. en harmonisering af finansieringen af investorgarantiordningerne, herunder særligt opbygningen af forudfinansierede fonde knyttet til investorgarantiordningerne i EU. I det seneste kompromisforslag er forslaget om harmoniseringen af finansieringen helt fjernet.

BILAG: Høringssvar vedr. Kommissionens oprindelige forslag

Kommissionens oprindelige forslag har været sendt i høring i EU-specialudvalget for den finansielle sektor, som gav anledning til nedenstående bemærkninger.

Finansrådet (FR) støtter en velfungerende investorgarantiordning som en del af et velfungerende marked for finansielle produkter, og Finansrådet kan tilslutte sig de i notatet indeholdte indstillinger.

FR finder, at en gennemførelse af direktivforslaget nødvendiggør en nøje gennemgang og beregning af de økonomiske konsekvenser for pengeinstitutterne.

FR finder, at direktivforslaget er meget ambitiøst i relation til dækningsområde og i relation til ex ante indbetalingen samt den tidsmæssige horisont herfor. Investorgarantiordningen vil ifølge FR som oftest alene være relevant i tilfælde, som involverer svig eller andre uregelmæssigheder. Udgangspunktet for opbevaring af kunders værdipapirer er, at disse er opbevaret i særlige depoter separeret fra bankens/investeringselskabets egne aktiver, alternativt opbevaret i et samledepot, hvor banken skal føre et register, hvoraf de enkelte kunders ejerforhold til de registrerede værdipapirer klart fremgår. I begge tilfælde sikres kundens separatiststilling.

I relation til finansiering af garantiordningen, finder FR, at der skal være en passende kombination af ex ante og ex post finansiering. Ifølge forslaget fastsættes en metode til beregning af værdien af midler og finansielle instrumenter, der er omfattet af direktivets beskyttelse, ved gennemførelsesforanstaltninger. Det fremgår ikke klart af direktivteksten, hvilken værdi, kursværdien af indholdet af det enkelte depot eller det dækkede beløb pr. investor/konto på 50.000 euro, der skal tages udgangspunkt i ved beregning af målfinansieringsniveauet. FR finder, at et sådant principielt spørgsmål skal afklares i direktivet og ikke henvises til nærmere definition ved gennemførelsesforanstaltninger.

For så vidt angår misligholdelse fra tredjemandsdeponitører og fra UCITS depot-selskaber og disses subcustodians, finder FR direktivets bemærkninger herom uklare. Det er uklart, hvilke situationer og juridiske enheder det udvidede dækningsområde omfatter, ligesom det forekommer uklart, hvorledes den foreslåede finansiering af udvidelsen i praksis skal gennemføres.

Forslaget om udvidelse af at yde dækning, hvis et UCITS depotselskab eller et depotselskabs subcustodian ikke kan tilbagelevere værdipapirer, som opbevares for en UCITS, rejser ifølge FR en række spørgsmål om den praktiske implementering af en sådan udvidelse. Det vil skulle afklares, hvorledes de dækningsberettigede deltagere identificeres, idet f.eks. en dansk investeringsforening ikke vil have kendskab hertil, samt hvem det påhviler at indhente oplysninger herom hos f.eks. depotselskaberne. Herudover vil der også være skattemæssige konsekvenser.

FR finder, at en eventuel udvidelse af dækningsområde og fastlæggelse af bidragsstrukturen skal afklares i selve direktivet, inden der gives mandat til gennemførelsesforanstaltninger om finansieringen af udvidelsen.

Realkreditrådet (RKR) finder det afgørende, at man fortsat kan have separate garantiordninger for pengeinstitutter, realkreditinstitutter og fondsmæglerselskaber, og har med tilfredshed noteret, at man fra dansk side arbejder for at fastholde de separate garantiordninger. RKR finder det også positivt, at der fra dansk side arbejdes på at skærpe betingelserne i relation til, hvor der lånes ud fra garantiordninger.

Dansk Aktionærforening (DAF) kan støtte Kommissionens forslag til ændringer i direktivet om investorgarantiordninger.

DAF finder det uheldigt, at der vil kunne gå op til 12 måneder fra det konstateres, at kunden ikke kan få fri rådighed over sine værdipapirer, og til der foretages en midlertidig garantiudbetaling.

DAF anbefaler, at Danmark lægger vægt på, at det afklares, hvordan "visse finansielle produkter af investeringskarakter", der foreslås udelukket fra dækning under indskydergarantiordningen, skal behandles i forhold til investorgarantiordningen.

I forlængelse af en afklaring omkring hvilke finansielle produkter af investeringskarakter, der er omfattet af investorgarantiordningen, og hvilke der ikke er omfattet af nogen garantiordning, skal udbydere og formidlere af produkter kunne informere kunderne klart om, hvilke garantiordninger, de enkelte produkter er omfattet af, eller om produkterne er helt uden garanti.

Af hensyn til den totalharmonisering, der er lagt op til i direktiverne, finder DAF det nødvendigt, at der er en fælles europæisk opfattelse af, hvilke produkter, der er omfattet af garanti, og hvilke der ikke er.

Dagsordenspunkt 11: Kommissionens forslag vedr. kreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse (boligkreditdirektivet)

Resumé

Kommissionen har den 31. marts 2011 stillet forslag om et nyt direktiv om kreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse. Initiativet skal ses som et led i at skabe et indre marked for boliglån og komplementerer forbrugerkreditdirektivet fra 2008. Set i lyset af finanskrisen finder Kommissionen, at der er behov for at fokusere på bedre forbrugerbeskyttelse og reducere kreditrisikoen for kreditorer for dermed at styrke den finansielle stabilitet. Forslaget indeholder blandt andet krav til den informationsudveksling der skal finde sted mellem kreditor og privatkunder i forbindelse med boliglån og stiller krav om, at der foretages en grundig kreditvurdering af den potentielle låntager. Forslaget indeholder endvidere krav om, at forbrugeren får ret til førtidig indfrielse af sit lån, og at kreditformidlere og kreditgivere, som ikke er kreditinstitutter skal have en tilladelse, før de må yde eller formidle boliglån til forbrugere. Forventningen er, at formandskabet vil afsøge muligheden for at nå enighed om en generel indstilling for Rådet på COREPER i december 2011. Regeringen vurderer, at forslaget generelt ligger på linje med eksisterende danske regler.

Nedenstående er udarbejdet på baggrund af Kommissionens forslag KOM(2011)142 samt formandskabets seneste kompromisforslag og giver et prioriteret uddrag af sagen.

KOM(2011) 142

Baggrund

Kommissionen har den 31. marts 2011 stillet forslag om et nyt direktiv om kreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse. Kommissionens forslag skal ses som et led i arbejdet med at skabe et indre marked for boliglån. Forslaget vedrører boliglån til forbrugere. Direktivets fokus på boliglån til forbrugere skyldes, at der bl.a. i lyset af erfaringerne fra den finansielle krise, som understregede svagheder i den eksisterende regulering, vurderes at være behov for yderligere regulering af sådanne lån sammenlignet med andre former for lån til forbrugere. Forslaget komplementerer forbrugerkreditdirektivet fra 2008, som harmoniserer aspekter af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om aftaler om forbrugerkredit, men som ikke omfatter lån med pant i fast ejendom.

Af præamblen i forslaget fremgår, at medlemsstaterne bør have mulighed for at udvide omfanget til at omfatte fysiske eller juridiske personer, der ikke er forbrugere, herunder især mikrovirksomheder. Anvendelsesområdet er defineret som lån med pant, eller anden tilsvarende sikkerhed, i fast ejendom til beboelse eller rettighed knyttet til en sådan fast ejendom, ligesom en række formålsbestemte lån, der har til formål fx at anskaffe fast ejendom til beboelse, er omfattet.

Forventningen er, at formandskabet vil afsøge muligheden for at nå enighed om en generel indstilling for Rådet på COREPER i december 2011. Forslaget har i regi af Rådet foreløbigt været behandlet på attachéniveau. Det forventes, at der vil kunne opnås enighed blandt medlemsstaterne om det foreliggende kompromisforslag. Herefter vil dialogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blive indledt.

Indhold

Forslaget indeholder forskellige typer af initiativer vedr. kreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse:

- Regulering og tilsyn med kreditformidlere og kreditorer, der ikke er kreditinstitutter
- Oplysningsforpligtigelser, markedsføringsbestemmelser og kompetencekrav
- Rådgivningsbestemmelser
- Kreditvurdering af den potentielle låntager
- Regulering af forbrugerens rettigheder under lånets løbetid
- Øvrige initiativer

Regulering og tilsyn med kreditformidlere og kreditorer, der ikke er kreditinstitutter

Forslaget fastlægger regulering og tilsyn med kreditformidlere (fx formidlere af boliglån) og kreditgivere, der ikke er kreditinstitutter (fx finansieringsselskaber), når disse yder boliglån til forbrugere⁵. Sådanne kreditformidlere og kreditgivere er i Danmark aktuelt ikke underlagt krav om tilladelse og tilsyn efter den finansielle lovgivning, men alene reguleret af markedsføringslovens generelle adfærdsregler under tilsyn af Forbrugerombudsmanden.

En kreditformidler er en aktør, som ikke selv yder kreditten, men formidler kreditten på vegne af fx et kreditinstitut eller en anden kreditgiver. Et ikke-kreditinstitut yder kredit som led i udøvelsen af sin virksomhed, men er ikke et kreditinstitut.

Kreditformidlere, der vil udbyde eller formidle boliglån til forbrugere, skal ifølge forslaget først opnå en tilladelse hertil i hjemlandet i overensstemmelse med direktivets krav. For at opnå en sådan tilladelse skal en kreditformidler opfylde krav om egnethed og hæderlighed, hvilket bl.a. medfører, at kreditformidleren skal have en ren straffeattest, særligt hvad angår alvorlige formueforbrydelser, ligesom pågældende ikke må være erklæret konkurs. Endvidere skal kreditformidlere have en erhvervsansvarsforsikring eller anden tilsvarende garanti mod erstatningskrav og opfylde direktivets kompetencekrav.

En tilladelse i ét EU-land giver herefter ret til at formidle boliglån til forbrugere i hele EU. Forinden en kreditformidler kan formidle boliglån til private i andre lande end i hjemlandet, skal tilsynsmyndighederne i det eller de pågældende lande (værtlandet) underrettes. Dette sker via hjemlandets tilsynsmyndighed.

Efter forslaget er det hjemlandet, der fører tilsyn med, at kreditformidleren overholder direktivforslagets regler, når denne udøver sin virksomhed i andre lande. Værtlandet fører dog tilsyn med direktivforslagets forbrugerregler.

Kreditgivere, der ikke er kreditinstitutter, skal efter direktivet have en tilladelse til at yde boliglån til forbrugere. Medlemsstaterne fastsætter selv de nærmere rammer her-

⁵ For kreditinstitutter gælder direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut.

for, og en sådan tilladelse giver, i modsætning til tilladelsen for kreditformidlere, ikke adgang til at udøve virksomhed i andre medlemsstater.

Oplysningsforpligtelser, markedsføringsbestemmelser og kompetencekrav

Direktivforslaget indeholder overordnede bestemmelser, der forpligter kreditgivere og kreditformidlere, herunder bl.a. f.eks. et pengeinstitut eller realkreditinstitut, til at handle redeligt, rimeligt og professionelt i forbrugers bedste interesse. Aflønningen af de ansatte må ikke hindre opfyldelsen af denne forpligtelse.

Direktivet sikrer forbrugerne adgang til relevant information om potentielle lån fra den enkelte kreditgiver eller -formidler for at gøre det muligt for forbrugeren at sammenligne forskellige udbydere tilbud. Forbrugeren skal derudover, inden aftaleindgåelsen, være sikret adgang til en række generelle oplysninger om de kreditaftaler, som kreditgiveren eller kreditformidleren udbyder. Disse oplysninger omfatter bl.a. oplysning om lånenes karakteristika, sikkerhedsstillelse, løbetid, valuta og årlige omkostninger i procent (ÅOP).

Inden en kreditaftale kan indgås, skal forbrugeren desuden have adgang til en række oplysninger om det konkrete lån, der er tilpasset til forbrugers behov, finansielle situation og præferencer. Oplysningerne skal gives i et standardiseret skema (ESIS-formularen).

Forbrugeren har endvidere krav på at modtage forklaringer om de foreslåede lån, så forbrugeren er i stand til at vurdere om låneforslagene passer til den pågældendes behov og finansielle situation.

Hvis en forbruger anvender en kreditformidler, skal kreditformidleren inden udførelsen af sin tjenesteydelse give forbrugeren en række oplysninger om den ydelse, der leveres, herunder prisen og en eventuel provision.

Markedsføringen skal være rimelig, entydig og ikke vildledende, ligesom der fastsættes krav om en række standardoplysninger i reklamer, herunder visse oplysninger om lånebetingelser, sikkerhedsstillelse og den risiko, som forbrugeren påtager sig ved optagelsen af lånet.

Der fastsættes endvidere generelle principper for kompetencekrav for ansatte hos kreditgivere og -formidlere. Medlemsstaterne har ansvar for at fastsætte regler, der sikrer et tilstrækkeligt kompetenceniveau inden for disse principper og skal offentliggøre disse regler.

Der er med forslaget tale om en mindre styrkelse set i forhold til de eksisterende danske regler.

Rådgivningsbestemmelser

Ifølge forslaget er rådgivning en selvstændig tjenesteydelse, der er uafhængig af kreditgivningen. Forbrugeren skal have oplyst, hvorvidt der i den givne situation ydes rådgivning og hvilket omfang denne rådgivning vil have, herunder om rådgivningen

kun omfatter kreditors egne produkter eller et større udvalg af produkter på markedet.

Rådgivningen skal baseres på nødvendig information om forbrugers personlige og finansielle situation, præferencer og ønsker for at muliggøre en anbefaling af hensigtsmæssige lån.

Selvom direktivet ikke indeholder en pligt for kreditgivere og kreditformidlere til at rådgive, kan medlemsstaterne dog med forslaget gøre rådgivning obligatorisk.

Forslagets rådgivningsbestemmelser vil medføre et behov for ændring af de danske regler, der ikke stiller krav om, at kunden skal oplyses om omfanget af rådgivning eller rådgivning om andre udbyderes produkter.

Kreditvurdering af den potentielle låntager

Forslaget indebærer, at der skal ske en grundig kreditvurdering af den potentielle låntager, inden et boliglån ydes. Kreditvurderingen skal inddrage alle faktorer, der kan have indflydelse på forventningen om, at forbrugeren kan tilbagebetale lånet i dets løbetid.

Kreditorer må kun tilbyde lån til forbrugere, hvis kreditvurderingen indikerer, at forbrugeren vil kunne opfylde sine forpligtelser i henhold til lånet.

Til brug for kreditvurderingen skal alle kreditgivere have ikke-diskriminerende adgang til alle centrale databaser i medlemsstaterne, som anvendes til brug for vurdering af forbrugers kreditværdighed.

Forbrugeren er i forbindelse med ansøgningen om boliglån forpligtet til at give fuldstændige og korrekte oplysninger om sin økonomi og personlige forhold.

Der findes allerede danske regler om kreditvurdering i kreditaftaleloven, som giver det enkelte kreditinstitut metodefrihed til etablering af egen praksis herom. Forslaget fastsætter mere detaljerede regler på området.

Regulering af forbrugers rettigheder under lånets løbetid

Forslaget forpligter medlemsstaterne til at sikre forbrugeren en ret til at kunne frigøre sig fra en kreditaftale, før aftalen udløber, dvs. fx tilbagebetaling af restgælden før tiden. Medlemsstaterne kan fastlægge de nærmere betingelser for udøvelsen af denne ret. Betingelserne kan bl.a. omfatte tidsbegrænsninger på udøvelsen af rettigheden samt forskellig behandling afhængigt af, hvilken type debitorrente (variabelt/fastforrentet) der er tale om. Disse betingelser bør dog ikke gøre udøvelsen af denne ret urimelig vanskelig eller dyr for forbrugeren.

Forslaget fastsætter endvidere regler om orientering om renteændringer. Renteændringer skal som udgangspunkt meddeles, inden ændringen træder i kraft.

En forbruger har i Danmark efter kreditaftaleloven til enhver tid ret til helt eller delvist at indfri sine forpligtelser i henhold til en kreditaftale. Denne ret til førtidig ind-

frielse finder imidlertid ikke anvendelse på pantebreve med pant i fast ejendom. Tilsvarende finder fortrydelsesretten heller ikke anvendelse på lån med pant i fast ejendom, der ydes på baggrund af obligationsudstedelse. Det skyldes hensynet til den eksisterende praksis for indfrielse af disse lån. Der foregår i dag ikke en regulering af dette område på EU-niveau. Kompromisforslaget vurderes ikke at have implikationer for gældende dansk praksis om førtidig indfrielse af lån med pant i fast ejendom.

Øvrige initiativer

Direktivet fastlægger, at forbrugerne skal have adgang til udenretslig tvistløsning. Det kan fx være et klagenævn. Alle kreditgivere og kreditformidlere skal være omfattet af et sådant organ.

Kommissionen får efter direktivet adgang til ved delegerende retsakter at ændre indholdet af oplysninger i ESIS, forudsætningerne for beregning af ÅOP samt at fastlægge størrelsen på kreditformidlers ansvarsforsikring.

Direktivet er som udgangspunkt et totalharmoniseringsdirektiv, dvs. at medlemsstaterne som udgangspunkt ikke kan fastlægge regler, som går videre end reglerne i direktivet. For en række af direktivets forbrugerbestemmelser kan medlemsstaterne dog fastsætte strengere regler. Fx kan medlemsstaterne fastsætte, at det skal være obligatorisk at yde rådgivning ved indgåelse af låneaftaler.

Hjemmelsgrundlag

Kommissionens forslag har hjemmel i artikel 114, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), som er omfattet af den almindelige lovgivningsprocedure i Traktatens artikel 294.

Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen ser behov for lovgivning på området af hensyn til at skabe ensartede konkurrencevilkår samt gode rammer for forbrugerbeskyttelse på EU-niveau.

Regeringens vurdering er, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets ECON-udvalg har indledt drøftelse af forslaget. Europa-Parlamentet har i et brev til Kommissionen udtrykt ønske om en langt bredere regulering af långivningsområdet, end det Kommissionens forslag lægger op til, og man finder ikke, at långivning til forbrugere var en væsentlig årsag til krisen i Europa. Ønsket er således, at Kommissionen vil fremsætte yderligere forslag, der går langt videre end det pågældende direktivforslag. Det må forventes, at dette fx også omfatter lån til fx store byggeprojekter.

I udkastet fra ordføreren (rapporteuren) til ECON-udvalgets udtalelse, som er offentliggjort den 29. juli 2011, foreslås dog ingen udvidelse af anvendelsesområdet, men udkastet indeholder en bred vifte af forslag, fx ret til debitor og kreditor-skifte og ret til at tage et lån med, når man køber et nyt hus. Det vides endnu ikke, hvilke af forslagene, der vil indgå i en endelig udtalelse.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Gennemførelsen af det foreslåede direktiv i dansk ret vil gøre det nødvendigt at gennemføre ændringer og tilpasninger af de regler, der er nævnt nedenfor. Samtidig vil der skulle indføres ny lovgivning om autorisation af og tilsyn med kreditformidlere og kreditorer, der ikke er kreditinstitutter, når disse yder boliglån til forbrugere.

Nedenfor gives en gennemgang af gældende dansk ret:

Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Bekendtgørelse nr. 965 af 30. september 2009 om god skik for finansielle virksomheder indeholder en overordnet bestemmelse (generalklausul), der påbyder finansielle virksomheder at handle redeligt og loyalt over for sine kunder og indeholder generelle regler om markedsføring, herunder et forbud mod vildledende, aggressiv og utilbørlig markedsføring. Bekendtgørelsen finder kun anvendelse på långivere, der er banker eller realkreditinstitutter. Bekendtgørelsen pålægger de finansielle virksomheder at yde rådgivning, når der ydes lån med pant i fast ejendom og dokumentere denne rådgivning i et særligt skema.

Markedsføringsloven

Udbydere af lån, der ikke er banker eller realkreditinstitutter, som fx finansieringsselskaber, er omfattet af markedsføringslovens regler om god markedsføringsskik og forbud mod vildledende og utilbørlig markedsføring. Disse regler adskiller sig fra Kommissionens forslag ved at indeholde færre krav om oplysninger.

Prisoplysningsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1210 af 24. oktober 2010 om information til forbrugere om priser m.v. i pengeinstitutter indeholder regler om, hvilke oplysninger markedsføring af lån skal indeholde. En tilsvarende regel findes i markedsføringsloven for lån udbudt af andre långivere end finansielle virksomheder. Dette adskiller sig fra reglerne i Kommissionens forslag ved at være mindre detaljerede.

Kreditaftaleloven

Kreditaftaleloven regulerer aftaler om kredit og er hovedsageligt en forbrugerbeskyttelseslov. Formålet med loven er særlig at beskytte låntageren, når denne indgår kreditaftaler med en professionel kreditgiver. Loven indeholder bl.a. bestemmelser vedr. kreditgiverens oplysningspligt, fortrydelsesret for forbrugeren, forbrugers betalinger, herunder ret til førtidig tilbagebetaling og forbrugers misligholdelse.

Kreditaftaleloven er senest ændret ved lov nr. 535 af 26. maj 2010 med henblik på at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102 EØF (forbrugerkreditdirektivet).

Med denne lovændring blev beskyttelsen af forbrugere, der indgår kreditaftaler med professionelle kreditgivere, styrket. Dette er bl.a. sket ved at indføre en 14-dages fortrydelsesret og ved at forbedre sammenligneligheden mellem forskellige kredittilbud. Herudover medfører lovændringen også, at alle professionelle kreditgivere skal

foretage vurdering af deres kunders kreditværdighed samt i et vist omfang rådgive deres kunder om konsekvenserne af kreditaftalen. Kommissionens forslag om kreditvurdering og forklaringspligt er mere detaljerede, end hvad der i dag fremgår af kreditaftaleloven.

Kreditaftalelovens regler finder som udgangspunkt også anvendelse på kreditaftaler, der er sikret ved pant i fast ejendom. Kreditaftaleloven har således et bredere anvendelsesområde end forbrugerkreditdirektivet, der ikke finder anvendelse på sådanne kreditaftaler.

De oplysninger, som en kreditgiver efter loven skal give til forbrugeren forud for aftaleindgåelsen, skal gives ved brug af den formular, der er optrykt som bilag 2 til loven. For så vidt angår lån mod pant i fast ejendom, der ydes på baggrund af obligationsudstedelse, kan kreditgiveren i stedet benytte et oplysningsskema, som er baseret på det standardiserede europæiske informationsblad (ESIS). Kommissionens forslag indebærer en opdatering af dette oplysningsskema.

Forbrugeren har efter kreditaftaleloven til enhver tid ret til helt eller delvist at indfri sine forpligtelser i henhold til en kreditaftale. Denne ret til førtidig indfrielse finder imidlertid ikke anvendelse på pantebreve med pant i fast ejendom. Tilsvarende finder fortrydelsesretten heller ikke anvendelse på lån med pant i fast ejendom, der ydes på baggrund af obligationsudstedelse. Det skyldes hensynet til den eksisterende praksis for indfrielse af disse lån. Kompromisforslaget vurderes ikke at have implikationer for gældende dansk praksis om førtidig indfrielse af lån med pant i fast ejendom.

Øvrig regulering

Klager over lån med pant i fast ejendom formidlet af kreditinstitutter kan i dag indbringes for Pengeinstitutankenævnet og Realkreditankenævnet. Derimod er der ikke klageadgang over lån med pant i fast ejendom udbudt af andre långivere. Der findes endvidere ikke klageadgang over kreditformidlere, der ikke samtidig er pengeinstitutter. Der er mulighed for eventuelt at lade kreditformidlere omfattes af Forbrugerklagenævnets kompetence.

Der findes i dag ikke danske regler om, at udbydere af lån, der ikke er pengeinstitut eller realkreditinstitut, skal have en tilladelse til at påbegynde deres virksomhed. Der skal etableres lovgivning herom, som følge af direktivet.

Såfremt udbydere af lån med pant i fast ejendom erhvervsmæssigt videresælger disse pantebreve, skal disse efter regler i lov om pantebrevsselskaber have en tilladelse til at virke som pantebrevsselskab.

Statsfinansielle konsekvenser

For Finanstilsynet vil der kunne blive tale om et øget ressourcebehov som følge af forslaget i forbindelse med etablering af rammer for og tilsyn med kreditformidlere og kreditorer, der ikke er kreditinstitutter. Sådanne omkostninger vil i givet fald skulle finansieres af de finansielle virksomheder under tilsyn, som det er normal praksis for Finanstilsynets tilsynsaktiviteter.

Forslaget kan eventuelt også medføre behov for øgede ressourcer hos Forbrugerombudsmanden, hvis de nye regler fx medfører ændringer i markedsføringsloven eller andre bestemmelser, der henhører under Forbrugerombudsmanden. Evt. merudgifter vil blive afholdt inden for Erhvervs- og Vækstministeriets eksisterende udgiftsramme.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen vurderer, at initiativet vil kunne skabe betydelige forbedringer i forbrugernes tillid til kreditorer, kreditformidlere og boliglån, samt vil kunne reducere sandsynligheden for, at forbrugere tager boliglån, de ikke har råd til. Dette vil bl.a. kunne hindre for stor gældsætning, misligholdelse og tvangsauktioner. I det omfang forslagets formål opfyldes, vurderes forslaget således at kunne have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Se bilag 1.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat vedr. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om kreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse er oversendt til Folketingets Europaudvalg i maj 2011.

Holdning

Regeringens holdning

Regeringen støtter generelt kompromisforslaget, som generelt vurderes at ligge på linje med eksisterende danske regler. Forslaget vil dog bl.a. indebære, at kreditformidlere og kreditgivere, som ikke er kreditinstitutter, fremover skal have tilladelse og underlægges et mere vidtgående tilsyn, ligesom betingelserne for at yde rådgivning strammes.

Regeringen vurderer, at forslaget generelt vil kunne bidrage til i højere grad at sikre ansvarlighed i långivningsprocessen, forbedre forbrugerbeskyttelsen på europæisk plan, styrke det indre marked og understøtte tilliden til de finansielle markeder i EU vedr. kreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse.

Regeringen kan generelt støtte, at forbrugerne har ret til førtidig indfrielse af deres lån, fordi dette gør det muligt for forbrugerne at komme ud af uhensigtsmæssige lån, idet det indebærer, at den hidtidige danske praksis for indfrielse af lån med pant i fast ejendom kan opretholdes. Dette vurderes at være tilfældet i det foreliggende kompromisforslag.

Andre landes holdning

Landene ventes generelt at kunne støtte det foreliggende kompromisforslag.

En række lande har udtrykt betænkeligheder over for forslagets bestemmelser om gennemførelsesbeføjelser til Kommissionen, herunder vedr. oplysningskrav ved formidling af kreditaftaler mv.

Flere lande har fremhævet, at direktivforslaget bør ligge så tæt på forbrugerkreditdirektivet som muligt i lyset af, at flere medlemsstater har gennemført dette direktiv, også for realkreditområdet. I den forbindelse finder en række lande også, at forbrugerkreditdirektivets undtagelser bør finde anvendelse for forslaget.

Enkelte lande har udtrykt kritik over for bestemmelsen om førtidig indfrielse, som man ønsker udtømmende reguleret i direktivet, hvilket der ikke lægges op til.

Bilag 1 - Høringssvar

Generelle bemærkninger:

Realkreditrådet og Realkreditforeningen tager Kommissionens forslag til efterretning og er overordnet enige i, at der er grund til, at Danmark støtter forslaget.

Finansrådet finder, at førtidig indfrielse ikke er et lovgivningsmæssigt anliggende. Finansrådet finder, at der bør sikres størst mulig overensstemmelse mellem Kommissionens forslag og forbrugerkreditdirektivet for at undgå dobbeltregulering. Dette gør sig fx gældende i forhold til det informationsark, der skal udleveres efter det foreslåede direktiv. Finansrådet finder endvidere, at direktivet i for vidt omfang har karakter af minimumsharmonisering, hvilket gør goldplating muligt.

Realkreditrådet og Realkreditforeningen anfører som en forudsætning for at støtte direktivforslaget, at direktivets regler om førtidig indfrielse ikke hindrer den adgang til førtidig indfrielse, som findes i Danmark i dag. Denne bekymring er dog efter disse to organisationers holdning hensigtsmæssigt adresseret i Kommissionens forslag.

Finansforbundet og Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) finder, at forslaget om at aflønning af personale ikke må hindre medarbejderne i at handle i forbrugerenes bedste interesse bør udgå, fordi dette er et spørgsmål om løfstatsættelse

Vedrørende reklamer og oplysningskrav

Finansrådet fremhæver, at forslaget om antallet af standardoplysninger i en reklame er for omfattende. Ligeledes pointerer Finansrådet, at direktivforslagets oplysningskrav i art. 9 vil være meget byrdefulde og finder, at en række af disse oplysninger i stedet vil kunne gives i forbindelse med rådgivningen.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fremhæver, at det vil medføre betydelige administrative byrder, hvis kreditgiveren i hver enkelt situation skal foretage en individuel vurdering af, hvilke oplysninger der skal gives til forbrugeren alt efter dennes vidensniveau. Standard oplysningskravene bør udformes så klart, at den individuelle vurdering af forbrugerenes viden bliver unødvendig.

Vedrørende rådgivning

Realkreditrådet og Realkreditforeningen fremhæver, at de fortsat ønsker at kunne levere rådgivning, men at den foreslåede bestemmelse ikke gør det muligt, da organisationerne ikke yder rådgivning i denne bestemmelses forstand, i og med at rådgivningen kun vedrører virksomhedernes egne produkter. Finansrådet fremhæver, at det ikke er naturligt, at en långiver skal rådgive om alle produkter på markedet og foreslår derfor direktivforslaget ændret.

Vedrørende kreditvurdering og hensigtsmæssighed

Realkreditrådet og Realkreditforeningen finder det problematisk, at forslaget omfatter kreditvurdering, som vurderes at være et internt anliggende. Organisationerne finder derfor, at der er behov for metodefrihed for disse organisationer.

Finansrådet, Realkreditrådet og Realkreditforeningen finder, at forbrugerne ikke skal have en begrundelse for et afslag på at få et lån, fordi dette vil give forbrugeren mulighed for at tilpasse sine oplysninger til en anden kreditgiver for at opnå et lån. Finansrådet finder endvidere, at et automatisk afslag begrundet i kreditvurderingen ikke skal kunne kræves manuelt efterprøvet.

Finansrådet finder desuden, at kreditgiveren ikke skal foretage en hensigtsmæssighedsvurdering for at kunne udpege de produkter, der ikke er uegnede for forbrugeren. Det bør være forbrugeren, der selv foretager denne vurdering.

Tilladelse til at udøve virksomhed som kreditformidler

Dansk Ejendomsrådgiverforening mener, at ejendomsformidlere ikke bør omfattes af reglerne om tilladelse til at udøve virksomhed som kreditformidler. Ejendomsformidlere er allerede i dag reguleret af lov om omsætning af fast ejendom for så vidt angår krav til egnethed, hæderlighed, ansvarsforsikring, klageadgang og god skik generelt⁶.

Kommissionens beføjelser til at vedtage gennemførelsesforanstaltninger

Realkreditrådet og Realkreditforeningen samt Finansrådet er betænkelige ved forslagsgets hjemler til Kommissionen. Finansrådet fremhæver, at disse delegationer kan være i strid med traktaten.

Dansk Aktionærforening hilser Kommissionens beføjelser til at fastsætte detaljerede kompetencekrav velkommen.

⁶ Lov om omsætning af fast ejendom er ikke nævnt under afsnittet om gældende dansk ret, da det ikke er vurderingen, at denne lov vil skulle ændres som følge af direktivet.